



A tartalomból

HÍREK

1-2. oldal

Rendkívülinek indult, de átlagos lett a Fekete-Körösön levonult árhullám

2. oldal

A Körösladányi fővízkivétel „újraélesztése”

3. oldal

Erdőfelújítás Békésnél

3. oldal

Vízrajzi audit igazgatóságunknál

4. oldal

Mintavevő Munkacsoport újra-akkreditálási eljárása

4-5. oldal

5 békéscsabai diák a vízügyi OSZTV élén

5-6. oldal

Befejeződött a Körösladányi duzzasztó rekonstrukciója

6-10. oldal

Víz tudomány

10-11. oldal

Továbbképzési hírek

22-23. oldal

Duna napi elismerések

23-24. oldal

15 éve történt - Rendkívüli árvízvédekezés a Hármaskörösön

24-25. oldal

Fénykép a múltból

25-26. oldal

„Lájkvadászok” a Tájvízházban

27-28. oldal

Kérdezz-Felelek-Fülelek

28-29. oldal

Tájvízházi történetek - Bodoki levele Széchenyinek

29-30. oldal

Hidrometeorológia

30-31. oldal

Hidrológia

Rendkívülinek indult, de átlagos lett a Fekete-Körösön levonult árhullám

Május 20-24. között három árvízvédelmi szakaszon védekeztünk, melyből egy fontos tapasztalatot is levonhatunk, miszerint rendkívüli nagy csapadék után sem kell feltétlenül rendkívüli árvízvédekezést folytatni (mint például 1980-ban).

Május 17-18. között - lokális jelleggel - szokatlanul nagy mennyiségű eső zúdult le a Fekete-Körös hegyvidéki vízgyűjtő területén. 24 óra leforgása alatt, Biharfüreden (Stina de Vale) május 17-én 103 mm, majd május 18-án további 82 mm csapadék hullott. Ugyanezen a napon Vigyázón (Vlădeasa) mindössze 22 mm-t, Vaskohsziklásán (Steii) pedig 17,6 mm-t mértek.

Az árhullám Belényesnél május 18-án 19.00 órakor tetőzött 466 cm-rel, mely érték 60 cm-rel meghaladta a valaha mért legnagyobb vízszintet. Nagy víz vonult le a hegy másik oldalán, a Köves-Körösön is, nagy károkat okozva, átalakítva egyik kedvenc kirándulóhelyünket, a Boga-völgyét.

A további napokban azonban jelentős csapadék a vízgyűjtőre már nem érkezett, így a hegyvidéki szakaszokon a patakok gyors apadása volt megfigyelhető.

A magyarországi folyószakaszon várható árhullám tetőző szintjére vonatkozóan kaptunk becsléseket a román féltől, illetve mi is készítettünk ilyeneket, melyekben azonban (utólag elemezve) jelentős túlbecslés volt megfigyelhető, hiszen a számítások a belényesi rekord vízállásra alapoztak. Az árhullám tetőző szintjei végül a romániai szakaszokon 40-100 cm-rel, míg Magyarországon 40-80 cm-rel maradtak el a becsülttől. Ezek a nagy eltérések a szakértők szerint egyértelműen a kizárólag lokális csapadéktevékenységre, a hegyvidéki tározók és az alsóbb mederszakaszok telítetlenségére vezethetők vissza. A folyók romániai szakaszán lévő árvízi szükségtározók üzeméről hivatalos értesítést ugyan nem kaptunk, de az árhullám görbéjéből azt mutatta, hogy

Folytatás a 2. oldalon →



II. fokú készültség mellett tetőzött a folyó Antrnál

a tamásdai és a kiseréndi tározók üzemeltek, mert az árhullám vízszintje meghaladta a tározók üzemszintjét.

Sokszor kérdezik tőlünk, hogy a csapadékvegyenységet követően mennyi idő alatt érkezik az árhullám Magyarországra? A fentiek alapján jelen rendkívülinek indult árhullám esetében, a 100 km távolságban lévő Nagy-Bihar hegyen lehullott csapadék 72 óra alatt, míg a belényesi vízmércén, a korábbi LNV-t meghaladó tetőzést követően 61 óra múlva, a tenkei III. fok feletti tetőzést követően pedig 50 óra múlva érkezett a tetőző árhullám az anti vízmércéhez. Az árhullám levonulása felrúgott minden eddig ismert szabályt, a tenkei tetőzésből számított anti tetőzés így 77 cm-rel elmaradt a becsülttől. Az árhullám végül Tenkénél május 19-én 16.00-18.00 óra között 513 cm-rel (LNV 543 cm), míg Antnál május 21-én 8.00 órakor 653 cm-rel (II. fok 600 cm) tetőzött. A Kettős-Körösön a békési vízmércén május 23-án 601 cm-t regisztráltunk, ami 69 cm-rel maradt el az előrejelzettől.



A Kettős-Körös Békésnél május 23-án tetőzött 601 cm-en

A védekezési készütséget végül május 24-én 18.00 órakor szüntettük meg, de a vízszint a békési vízmércén csak reggel 6.00 órára apadt készütségi szint alá.

helyreállítási igényünk nem keletkezett. A védekezést az érintett három árvízvédelmi szakaszon jó törzsvezetői gyakorlatnak minősíthetjük.

Az árhullám zavartalanul vonult le, beavatkozásra nem volt szükség,

Kőváriné Szabó Erzsébet

A Körösladányi fővízkivétel „újraélesztése”

A Körösladányi öntözőrendszer a Hármas-Körös vizét szolgáltatta a környező vízhasználók számára. Az öntözőrendszer kihasználtsága a rendszerváltást követően csökkent, később meg is szűnt, ezért több mint 30 éve nem üzemelt. A korábbi úszós fővízkivétel tönkrement, a rendszer többi eleme is teljes rekonstrukcióra szorul.

Az elmúlt években megnövekedett az öntözés iránti igény, ennek hatására a rendszerben vízigények keletkeztek, így szükségessé vált a rendszer rekonstrukciója.

Jelenleg a VIZITERV Environ Kft. készíti az új, villamos energiával működő 1,95 m³/s-os összteljesítményű telep, illetve az öntözővíz bögéhez szükséges műtárgy tervét.

A Körösladányi öntözőrendszer „ütőere” a Körösladányi 1 sz. öntöző főcsatorna, hiszen ez a csatorna szolgáltatja közvetlenül a fővízkivétel által beemelt vízmenyiséget. A napokban dízel szivattyúk és a meglévő szivornya segítségével feltöltöttük a főcsatornát, hogy felmérjük annak üzemeltet-

hetőségét. Elődeink munkáját dicséri, hogy a több évtizede nem működő szivornya a beüzemelését követően is tökéletesen ellátja szerepét, így a főcsatornában 1 méteres vízoszlopmagasságot is elő tudtunk állítani.

Reményeink szerint - néhány éven

belül - a jelenleg tervezési fázisban lévő fővízkivétel, azaz egy modern elektromos telep tudja majd a térségben keletkező vízigényeket ki-elégíteni.

Kurucz Máté



A Körösladányi fővízkivétel a szivornyákkal és a telepített szivattyúkkal

Erdőfelújítás Békésnél

A Békés 15/D erdőrészt mintegy 1,05 hektáron, a Kettős-Körös jobb partján, a Békési duzzasztó alatti közepmagas fekvésű hullámtéri részen található.

2020 őszen – a kiadott hatósági engedélyek alapján – egy 30 éves száradó fűz állományt termeltünk ki véghasználattal az igazgatóságunk kezelésében lévő területről. A járványhelyzet miatt késett a fakitermelés, így az erdőfelújítás 2021 tavaszára tolódot.

Januárban el tudtuk végezni a tuskóforgácsolást, majd a tavaszi árhullámot követően, márciusban le kellett tolnunk az uszadékot a vágásterületről és a terület egy részén szivattyúzni is kellett.

Április közepén nehéztárcsával talaj-előkészítést végeztünk a még félig lágy területen, majd április 20-án nagyméretű gyökeres dugványokkal gépi suhángültetést végeztünk. Az erdőfelújítás során a korábbi fűz állományt olasznyárra cseréltük.

Papp Sándor



Gépi suhángültetés

Vízrajzi audit igazgatóságunknál

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság Vízirajzi Monitoring Osztálya 2003 óta Minőségirányítási rendszert üzemeltet a vízrajzi adatok észlelésére, feldolgozására és archiválására vonatkozóan.

A minőségirányítási rendszer működésének tanúsítása két lépcsőben valósul meg, egy belső és egy külső audit keretében.

A külső auditorra ez évben április 8-án került sor, a járványhelyzetre való tekintettel online formában.

A külső auditor az SGS Hungária Kft. munkatársai ellenőrizték, hogy a vízrajzi adatok észlelése, feldolgozása, továbbá az ezek megvalósítását támogató folyamatok az ISO 9001:2015 szabványnak megfelelően történnek-e. Az idei audit során kiemelten néhány, a Szeghalmi Szakaszmérnökség területén lévő vízrajzi állomást vizsgáltak azért, hogy - a fenti feltételek teljesítésével - megfeleljenek-e a minőségirányítási



Kettős-Körös, Köröstarcsa - felszíni vízállás távjelző állomás, vízmércék

követelményeknek.

A külső audit sikeresen zárult, ezáltal igazgatóságunk garantálja, hogy a vevői számára szolgáltatott

vízrajzi adatok hitelesek, és teljes mértékben megbízhatóak.

Lukács Béla

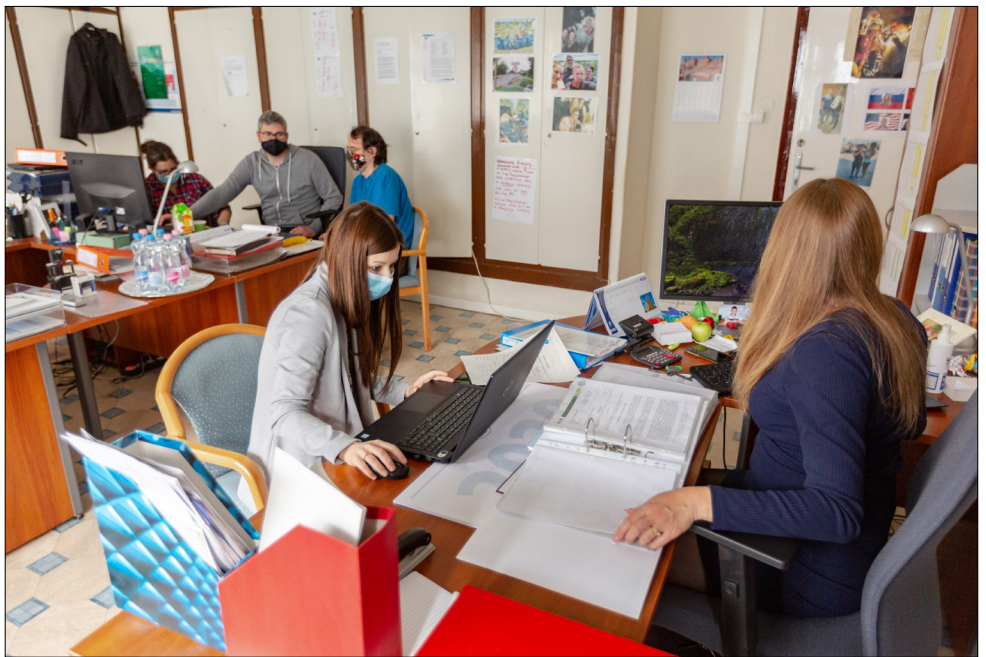
Mintavevő Munkacsoport újra-akkreditálási eljárása

A 2016 óta akkreditált státusszal rendelkező vízminőségi Mintavevő Munkacsoport elérkezett az újra-akkreditálási ciklusba. Ennek megfelelően a Nemzeti Akkreditáló Hatóság (NAH) helyszíni auditot tartott 2021. május 3-án az MSZ EN ISO/IEC 17025:2018-as szabvány előírásainak megfelelően.

A felülvizsgálat kiemelt területe idén az adat és információkezelés felügyelete volt, a Forrás LIMS programra történő átállás miatt. A felülvizsgálat kiterjedt a minőségirányítási dokumentációs rendszer MSZ EN ISO/IEC 17025:2018-as szabvány szerinti ellenőrzésére és konkrét vízmintavételi tevékenységek felülvizsgálatára.

A három fős auditáló team maximálisan elégedett volt a Mintavevő Munkacsoport összehangolt munkájával. Az auditot hibapont nélkül teljesítettük.

Külön köszönetet szeretnénk mon-



Audit a Mintavevő Munkacsoportnál

dani a Forrás LIMS program használatának elsajátításához nyújtott kiemelkedő segítségével Váradi Zsolt (ADUVIZIG) kollégánknak,

és a KÖTIVIZIG Mintavevő Munkacsoport tagjainak!

Bányai Barbara

5 békéscsabai diák a vízügyi OSZTV élén

A vízügyi szakképesítések Országos Szakmai Tanulmányi Versenyének döntőjét idén is online formában rendezték meg az Országos Vízügyi Főigazgatóság, a Viziterv Environ Kft. és az érintett vízügyi igazgatóságok együttműködésével. A döntőbe jutott versenyzők a területileg illetékes vízügyi igazgatóság által biztosított versenyteremben vizsgáztak.

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területén lévő Békéscsabai SZC Vásárhelyi Pál Technikum és Kollégiumból nagy örömmel 7 tanuló jutott be az országos döntőbe, akik az igazgatóságunk vízügyi bemutatóházában, a Tájvízházban kialakított versenyteremben adtak számot tudásukról április 19-én. A verseny két részből tevődött össze, egy szóbeli és egy gyakorlati feladatsorból. Minden verseny-

ző egy-egy számítógép előtt ülve, folyamatos skype kapcsolatban volt a versenybizottsággal, előttük oldották meg a gyakorlati feladatokat, majd a szóbeli versenyfeladatukat is előadták a bizottság tagjainak.

A versenyben országosan résztvevő 16 tanuló közül 13-an teljesítették a versenyfelhívásban meg-

Folytatás az 5. oldalon →



Takács Martin I. helyezett



Puskás Sára II. helyezett



Schindler Imre III. helyezett



Domonkos Jonatán Ottó IV. helyezett



Gombkötő Gergő V. helyezett

határozott 4,00 feletti eredményt, így mentesültek a technikai vizsga alól. Ezáltal 5 tanuló Víziközmű technikus, 8 tanuló pedig Vízgazdálkodó technikus szakképesítést szerzett.

Külön örömmel tölt el bennünket, hogy a verseny első 5 helyén a

Békéscsabai SZC Vásárhelyi Pál Technikum és Kollégium tanulói végeztek.

A vízügyi szakmacsoportok Országos Szakmai Tanulmányi Versenyének első helyezettje Takács Martin lett, a második Puskás Sára, a harmadik Schindler Imre, a negyedik Domonkos Jonatán

Ottó és az ötödik Gombkötő Gergő lett. A diákok felkészítő tanára Virág Mihály volt.

Szívből gratulálunk kiemelkedő teljesítményükhöz!

Pozsárné Kaczkó Zita

PÁLYÁZATI HÍREK

Befejeződött a Körösladányi duzzasztó rekonstrukciója

Június 30-án tartottuk a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program keretében megvalósuló „Körösladányi duzzasztó rekonstrukciója” elnevezésű pályázat ünnepélyes projektzáró rendezvényét. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság konzorciuma által benyújtott pályázat útján nagy örömeinkre korszerűsítésre került a Körösladányi duzzasztó-

mű. A projekt célja a duzzasztómű üzembiztonságának helyreállítása, ezen keresztül a vízkészletekkel történő fenntartható gazdálkodás feltételeinek javítása volt.

A rendezvényt a pályázat befejezési határidejének módosítását követően, a Covid-19 járvány miatt hozott intézkedések enyhítése után tudtuk megtartani, így méltóképp zárhattuk le e nagy jelen-

tőségű beruházást. A projekt befejezési határidejének módosítása lehetővé tette azt is, hogy beszerzhessük a tervezett 15 tonnás tehergépjárművet.

Projektátadó rendezvényünkön az ünnepi hangulatról Beszterczey Attila színművész gondoskodott, beszédet mondott dr. Krizsán Anett igazgató asszony a Békés Megyei

Folytatás az 6. oldalon →



A Körösladányi duzzasztómű



Láng István főigazgató



Dankó Béla országgyűlési képviselő gratulál Szabó János igazgatónak

Kormányhivatal képviseletében, Láng István az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója, valamint Szabó János a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság igazgatója, aki részletesen ismertette a beruházás folyamatát, jelentőségét. Az előadások végével egy szép vers foglalta keretbe az eseményt. Megtisztelő volt, hogy személye-

sen részt vett eseményünkön Dankó Béla országgyűlési képviselő úr, Bara Sándor igazgató úr, a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság vezetője és Kardos Károly úr, Körösladány polgármestere is. A beruházás átadására - a duzzasztómű bejáróhídjánál - ünnepélyes szalagátvágással került sor, mely előtt a kivitelező KÖTIVIÉP'B

Kft. képviseletében, Kocsi Mihály ügyvezető igazgató mondott méltatást a projektről. A meghívott vendégeket és a beruházásban résztvevő munkatársakat a rendezvénysátorban finom szendvicsek, üdítő, kávé fogadta az esemény lezárásaként, ezen a tikkasztó, de mégis felemelő napon.

Kopcsák András

VÍZTUDOMÁNY

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területén lévő 2000 LE alatti települések szennyvízkezelése

Előzmények

Az Európai Közösség a települési szennyvizek elvezetésével és tisztításával kapcsolatos tagállami feladatokat a települési szennyvíz kezeléséről szóló 91/271/EGK irányelvben (Szennyvíz Irányelv) határozza meg.

Magyarország a Szennyvíz Irányelvben rögzített feladatok megvalósítására – a jogharmonizáció során - nemzeti programot dolgozott ki, melyet két évente felülvizsgál. A Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programba (25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet) tartozik minden 2000 lakosegyenérték feletti szennyezőanyag terheléssel jellemezhető ún. szennyvízelvezetési agglomeráció. Ezen agglomerációk területén 2015. december 31-ig kellett végrehajtani a Programot, biztosítani kellett a Programban foglaltaknak megfelelő közműves

szennyvízelvezetést, szennyvíztisztítást.

A 2000 LE szennyezőanyag terhelés alatti települések (kistelepülések) szennyvízkezelésének kérdését a Szennyvíz Irányelv tagállami hatáskörbe utalja, végrehajtási határidő megkötése nélkül.

Ugyanakkor az Európai Unió Víz Keretirányelve (2000/60/EK) értelmében a vízminőség javulásához a tagállamoknak biztosítani kell a vizek szennyezésének fokozatos csökkentését, a vizek jó állapotának elérését és fenntartását. Ennek érdekében Magyarország összes településén biztosítani szükséges – a befogadó terhelhetőségére is figyelemmel - a keletkező szennyvizek megfelelő tisztítását, ártalommentes elhelyezését.

A kistelepülések sajátosságai miatt a hagyományos szennyvízcsator-

názás és –tisztítás a legtöbb esetben nem gazdaságos. A költség-, és környezetkímélő, szakszerű egyedi szennyvízkezelő létesítmények megvalósítása és üzemeltetése esetén pedig alapvető környezetvédelmi és vízgazdálkodási követelmény, hogy ellenőrizhető módon ne romoljon a felszíni és felszín alatti vizek minőségi állapota, alkalmazásuk esetén valójában azok javulása legyen várható, a beruházást megelőző helyzethez képest.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény az önkormányzatok részére önálló települési környezetvédelmi program kidolgozását határozza meg. Ennek részét képezi a települési szennyvízkezeléssel kapcsolatos feladatok megoldása (Települési Szennyvízkezelési Program, TSZP).

Folytatás a 7. oldalon →

Környezeti érzékenység vizsgálata az egyedi szennyvíz-elhelyezési műszaki megoldások szempontjából

Magyarországon a települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet rendelkezik a települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületek kijelöléséről. E rendelet fő célja a felszíni vizek eutrofizációja elleni védelem.

Az egyedi szennyvízkezelő létesítmények - felszíni vízbe, illetve földtani közegbe történő bevezetésre vonatkozó - kibocsátási határértékeit a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról szóló 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet tartalmazza.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet, valamint a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet tárgyra vonatkozó előírásai a tisztított szennyvíz földtani közegbe - azon keresztül a felszín alatti vizekbe -, valamint a felszíni vizekbe történő bevezetésével kapcsolatos védelmet szolgálják, különös tekintettel a karsztos területekre, a felszín alatti vizek szempontjából fokozottan érzékeny területekre, valamint az időszakos vízfolyásokra.

A sérülékeny üzemelő és távlati ivóvízbázisok védőterületein a vonatkozó 123/1997. (VII.18.) Korm. rendeletnek, valamint a védőterületi határozatokban foglaltaknak megfelelően kell eljárni, azonban megelőzés és biztonság szempontjából ezeken a területeken nem javasolt a földtani közeg, felszín alatti vizek terhelése.

A 2000 lakosegyenérték szennyezőanyag-terhelés alatti települések szennyvízelhelyezésének biztonságos megoldására javasolt műszaki megoldások

A lehetséges szennyvíztisztítási

si megoldások:

Meglévő, szabadkapacitású szennyvíztisztító telepre történő szennyvíz szállítás

- tengelyen történő kiszállítás zárt, vízálló szennyvízgyűjtő aknákból
- szennyvízcsatorna hálózattal összegyűjtött, és nyomóvezetékkel kijuttatott szennyvízszállítás

Egyedi, nem közüzemi szennyvízkezelés

- egyedi zárt szennyvíztároló
- egyedi szennyvízkezelő berendezés

Mesterséges közüzemi kis szennyvíztisztítók

- csepegtetőteszt eljárás
- eleveniszapos biológiai kisműtárgyak
- szakaszos üzemű (SBR) biológiai tisztító kisműtárgyak

Természetközeli eljárások

- gyökérszívás szennyvíztisztítás
- tavas szennyvíztisztító rendszerek
- nyárfás szennyvíz elhelyezés
- élőgép szennyvíztisztítási technológia
- természetközeli technológiák kombinált alkalmazása

Meglévő, szabadkapacitású szennyvíztisztító telepre történő szennyvíz szállítás

A 2000 LE alatti települések esetében meg kell vizsgálni a szennyvíztisztítás helyben történő megvalósításának lehetőségét, ill. szomszédos szennyvíztelepen történő kezelés, elhelyezés lehetőségét. Költség- és környezetkímélő megoldásként lehet alkalmazni a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz tengelyen történő elszállítását egy 2000 LE feletti

fogadóképes, megfelelő szabadkapacitással rendelkező szennyvíztisztító telepre abban az esetben, amennyiben a csatornahálózat nem kerül kiépítésre és a településen a szennyvíz ártalommentes gyűjtését zárt szennyvíztárolókban oldják meg.

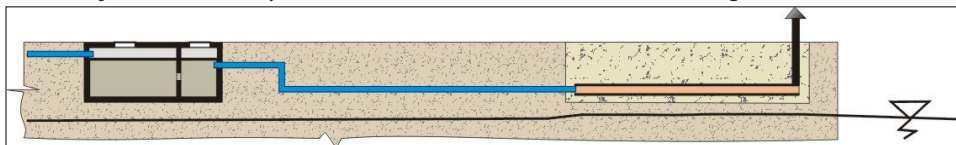
Amennyiben a fogadó telep és a 2000 LE alatti település között a keletkező szennyvíz szennyvízgyűjtő hálózaton és szennyvíz-nyomóvezetékkel történő továbbítása kerül megvalósításra, csatlakozási kérelmet kell benyújtani a 379/2015. (XII.8.) Korm. rendelet 5.§ (2) bekezdése szerinti szempont- és módszertan-rendszer alkalmazásával az eljárás lefolytatására. Ez a megoldás kizárólag abban az esetben lehetséges, ha a nemzeti szennyvízprogrammal összefüggő szennyvízelvezetési agglomerációk lehatárolásáról szóló előbb említett Korm. rendelet módszertanának megfelelően elvégzett számítások alapján a szennyvízelvezetési agglomeráció jelenlegi és célállapotú tényleges terhelését tekintve a szennyvíztisztító telep mind hidraulikai tisztítási, mind szennyezőanyag lebontási kapacitása megfelelő lehetőséget biztosít a csatlakozni szándékozó kistelepülés/kistelepülések jelenlegi és célállapotú szennyvízeinek - befogadó terhelhetőségének vonatkozásában előírt követelményeknek is megfelelő - tisztítására.

Egyedi, nem közüzemi szennyvízkezelés

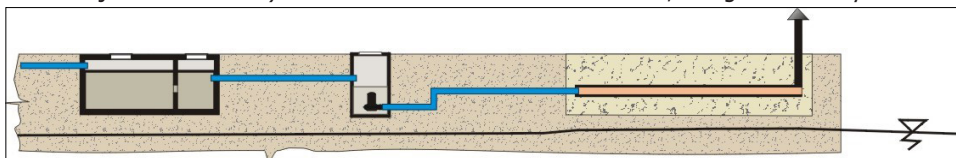
Az egyedi zárt szennyvíztároló olyan egy vagy több, zártan és vízzáróan kialakított tartályból, illetve medencéből álló közműpótló műtárgy, amely a szennyvizek ártalommentes gyűjtésére és a szennyvízből keletkező települési

Folytatás a 8. oldalon →

1. változat: Egyszerű oldómedence és hagyományos (szikkasztásra alkalmas helyi talajban kialakított) dréncszövetes szikkasztó rendszer energiabevitel nélkül



2. változat: Egyszerű oldómedence és hagyományos (szikkasztásra alkalmas helyi talajban kialakított) dréncszövetes szikkasztó rendszer, adagoló szivattyúval



folyékony hulladék időszakos tárolására szolgál.

Az egyedi szennyvízkezelés technológiai elemei az oldómedence és a kavics/homokszűrő, amelyek lehetővé teszik a talajba történő kibocsátás esetén a növényzet és a talaj élővilága számára a tisztított szennyvizek maradék tápanyagtartalmának hasznosítását, vagy a felszíni vizekben történő ártalommentes elhelyezését.

Kialakítása: két- vagy háromkamrás oldómedence és hagyományos (szikasztásra alkalmas helyi talajban kialakított) dréncsovezett szikkasztó rendszer szellőzőcsővel.

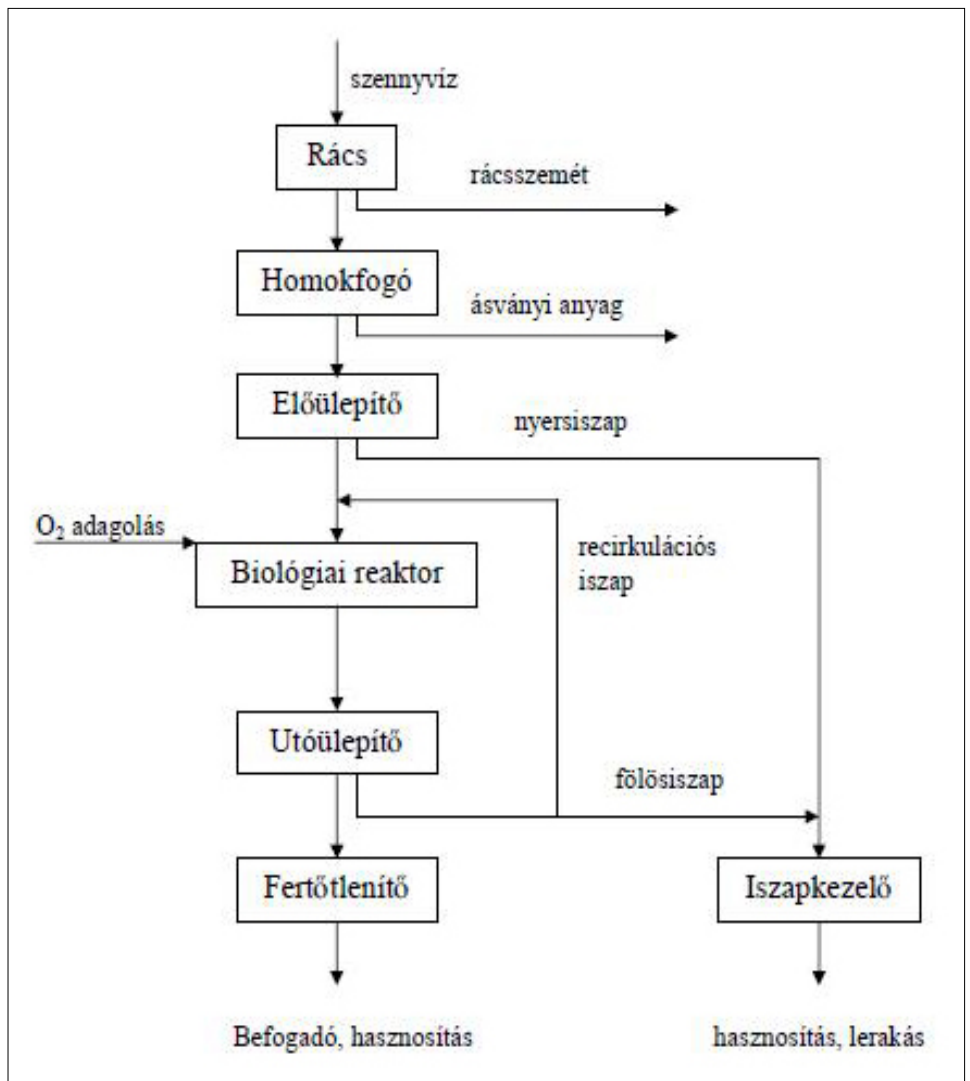
Mesterséges közüzemi kis szennyvíztisztítók

A szennyvizek tisztítása a szennyvíz mennyiségétől (LE), szennyezettség mértékétől, (szennyezőanyag típus, koncentráció), a befogadó tulajdonságaitól függ, azaz az említett paraméterek befolyásolják a betervezhető technológiákat, technológiai lépéseket. Ezek közül a gazdaságosságot is figyelembe véve kell az alkalmazható tisztítási technológiát kiválasztani.

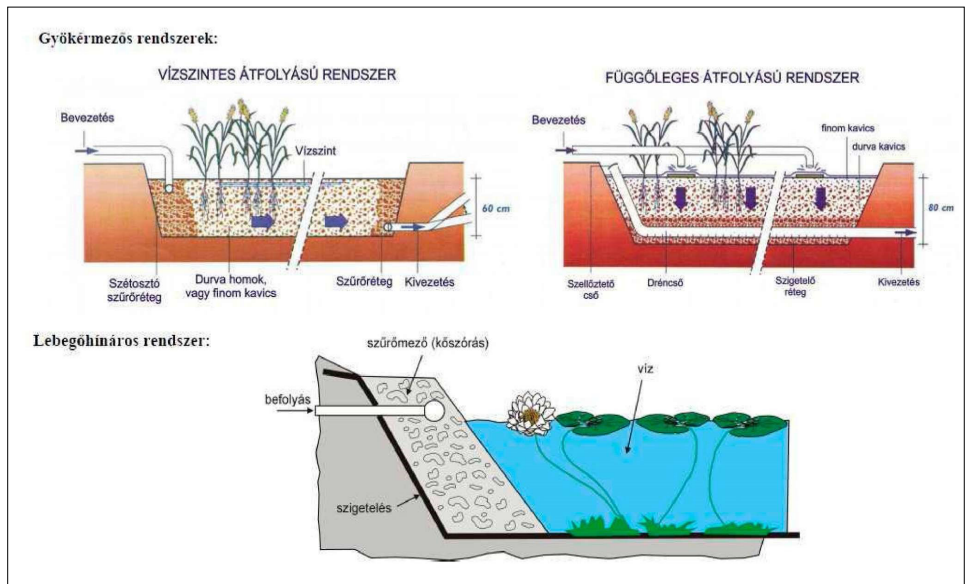
A szennyvíztisztítási technológia a települések kapacitásához igazodva kis kapacitású egységekben is telepíthető, ill. bővíthető újabb egységek párhuzamos kiépítésével gyártmányfüggően. (pl. 50 m³/d-150 m³/d-ig).

Természetközeli eljárások

A természetközeli szennyvíztisztítási eljárások kisebb beruházási és üzemeltetési költségű eljárások, technológiák, ahol a természetes fizikai, kémiai és biológiai folyamatok játsszák a főszerepet a talaj-víz-növény ökoszisztémában. A tisztítás „mesterségesen” kialakított ökológiai rendszerben, de mégis természetes módon, jellemzően elektromos energia felhasználása nélkül történik. A szennyező anyagok lebontását – a szennyvíztisztító művek rendszereihez hasonlóan – mikroorganizmusok (baktériumok, gombák) végzik. A lebontó szervezetek vagy a vízben szuszpendálva, vagy a hordozón (talaj, kavics, homok, vízínövények szára, levele, gyökérzete) megtelepedve vannak jelen. Mesterségesen kialakított, de a természetes vizes élőhelyekhez



Klasszikus kommunális szennyvíztisztítási technológia



hasonlító helyek, ahol különböző növények, vízínövények, valamint több-kevesebb víz, a talaj felett és/vagy alatt együttesen alkotnak természetes, vagy természet közeli életteret.

A természetközeli szennyvíztisztítási eljárások alkalmazhatóak fő tisztítási módszerként, általában több lépcsőben, vagy a nem kel-

lően tisztított szennyvizek utótisztítására, minden esetben biztosítva azonban legalább a megfelelő szintű mechanikai előkezelést.

Tavas tisztítási rendszer

A tavak olyan egyszerű, sorba kapcsolt elemekből álló szennyvíztisztító rendszerek, ahol a vízben élő mikroszervezetek (gom-

bák, baktériumok, algák) lebontó tevékenységének következtében fokozatosan végbemegy a szennyvíz szervesanyagainak lebontása, mineralizálása, stabilizálása.

Az Élőgép technológia alapvetően az eleveniszapos eljárásoknál alkalmazott szokásos levegőztetett reaktorokból és az azokra telepített, mintegy 2-3000 fajból álló ökoszisztémára épül fel. A szennyvíz összetételétől és a tisztítási igényétől függően a technológiai sor anaerob előtisztítóval, anoxikus zónával, illetve utótisztítóként fluidágyas ökoreaktorral egészül ki. A tisztításban a baktériumok mellett a zoo-planktonok, algák, különböző növények, sőt kagylók, csigák és halak is részt vesznek.

A szennyvízelvezetés és -tisztítás megoldása a 2000 lakosegyenérték alatti szennyezőanyag terhelésű településeken nem kötelező feladat. Abban az esetben azonban, ha az önkormányzat mégis úgy dönt, hogy meg kívánja oldani ezt a feladatot, és ez által hozzájárul a település környezeti terhelésének csökkentéséhez, vizeink jó állapotának megőrzéséhez, a lakosság higiéniai biztonságának, komfortfokozatának növeléséhez, megalapozottan kell a döntést meghoznia.

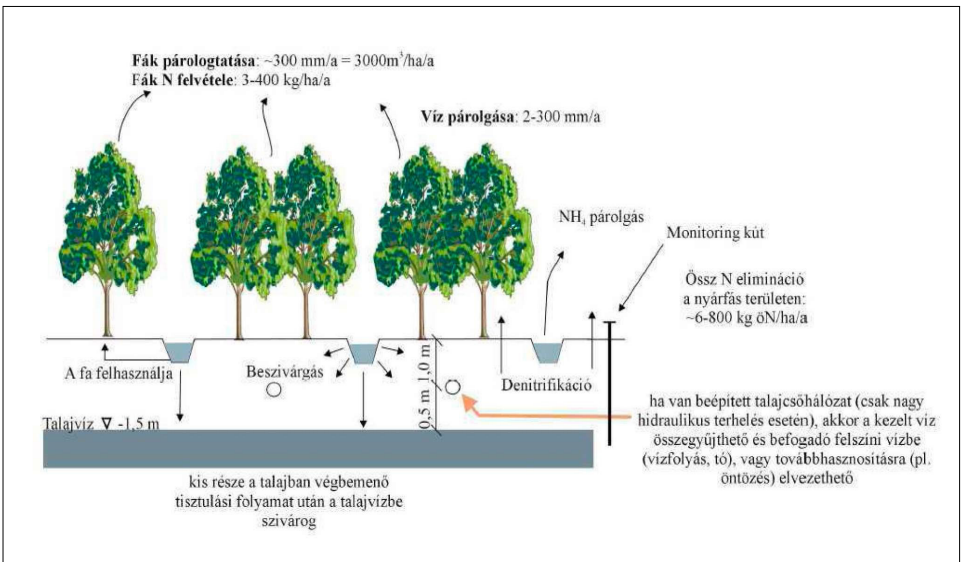
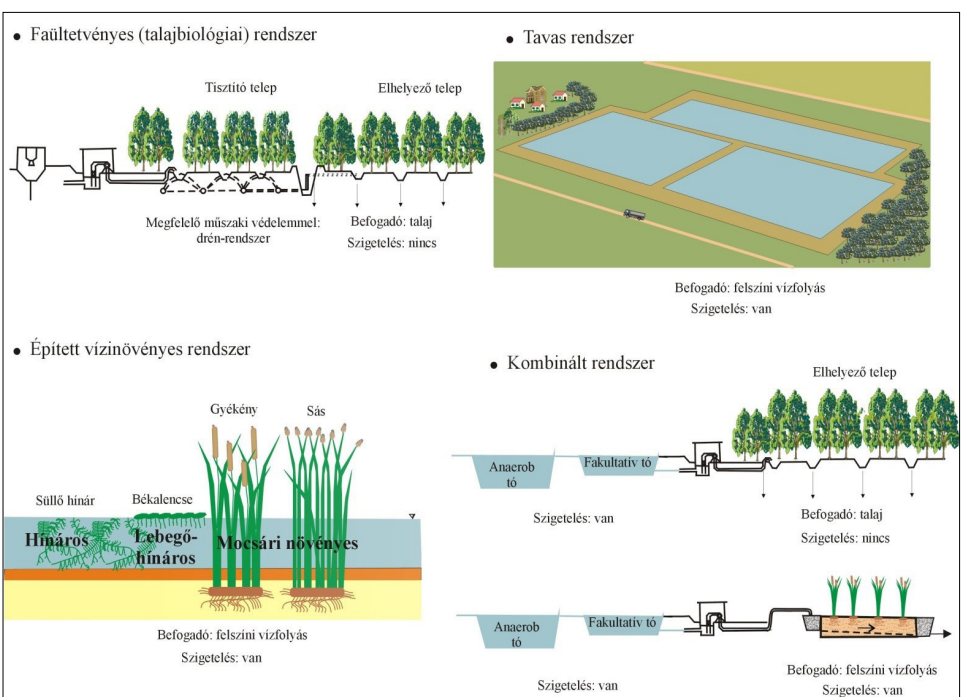
A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területén lévő 2000 LE alatti települések szennyvízkezelése

Igazgatóságunk működési területén 21 db olyan 2000 LE alatti település található, ahol semmilyen közműves szennyvízelvezetés és tisztítás nincs kiépítve. 2019. évben OVF feladatszabás alapján a megadott szempontok figyelembevételével meghatároztuk az érintett települések szennyvízelvezetésének és tisztításának javasolt műszaki megoldásait.

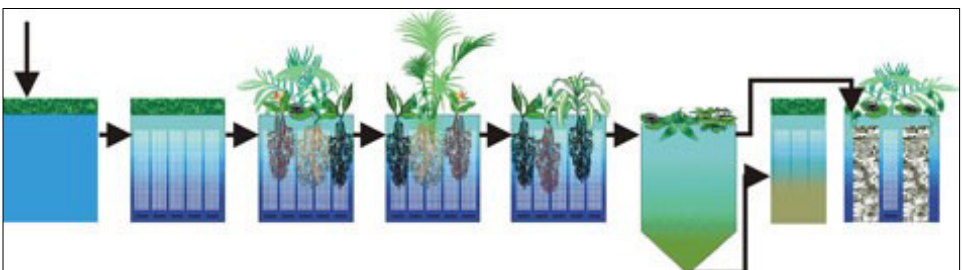
Megadott szempontok:

- magas talajvízszint
- belvízveszélyeztetettség
- sérülékeny vízbázis
- jogszabályi kötelezettség
- érzékenységi kategória
- meglévő szennyvíztisztító telep, amely fogadni tudja a többlet szennyvizet
- megfelelő befogadó

Területünkön a belvízveszélyez-



Nyárfás tisztítási rendszer



Élőgép szennyvíztisztítási technológia

tettség és a magas talajvízállás miatt a településeken szennyvízcsatorna hálózat kiépítése javasolt, az egyedi berendezések kialakítása csak indokolt esetben lehetséges.

Lehetséges megoldások:

- két vagy több település alkot egy agglomerációt (megfelelő távolság, gesztorönkormányzat kijelölése)
- meglévő szennyvíztisztító telephez történő csatlakozás, telepi

fejlesztés nélkül

- meglévő szennyvíztisztító telephez történő csatlakozás, telepi fejlesztéssel
- a településnek önálló szennyvíztisztító telepe lenne
- egyedi berendezések alkalmazása
- természetközeli szennyvíztisztítás
- zárt, vízzáró gyűjtőaknak telepítése és szippantókocsikkal történő kiszállítás

Folytatás a 10. oldalon →

- oldómedencék telepítése, a tisztított szennyvíz elszivárogtatása

Három település – Hunya, Kamut és Murony – elkészítette az agglomerációs lehatárolási tervdokumentációját, amely alapján lefolytattuk – a Magyarország települési szennyvíz-elvezetési és -tisztítási helyzetét nyilvántartó Település-soros Jegyzékről és Tájékoztató Jegyzékről, valamint a szennyvíz-elvezetési agglomerációk lehatárolásáról szóló 379/2015. (XII. 8.) Korm. rendelet 5. § (2) bekezdése szerinti – jóváhagyási eljárást. Ecsegfalva és Kertészsziget településeken keletkező szennyvizet a Bucsai szennyvíztisztító telepre tervezik vezetni, így alkotva egy agglomerációt.

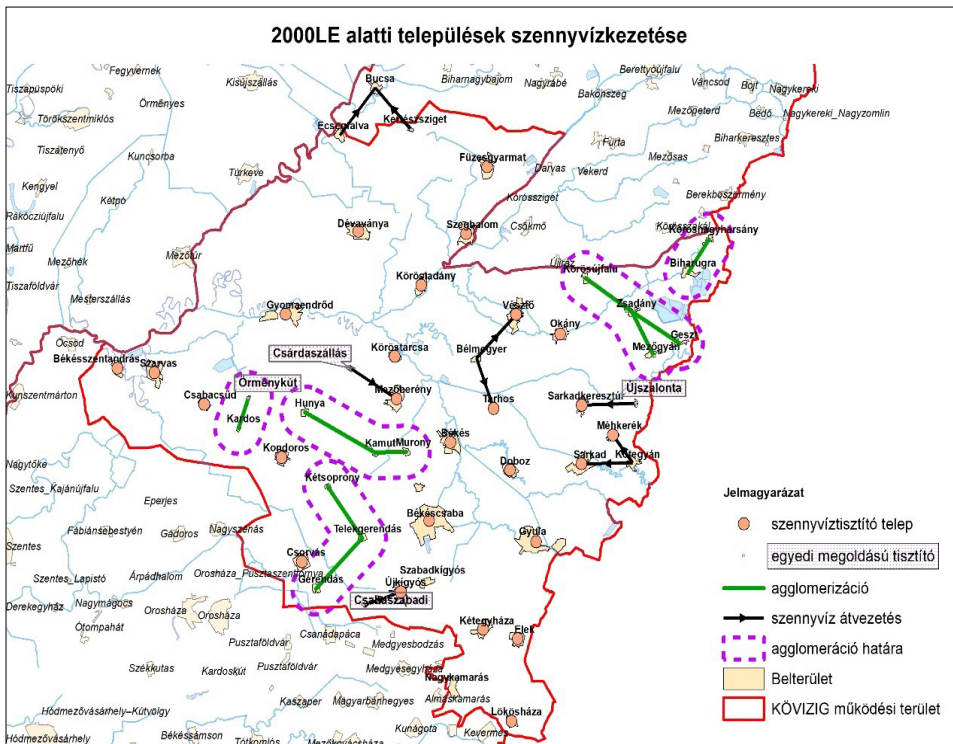
A négy legkisebb lakosszámú település – Csabaszabadi, Csárdaszállás, Örménykút és Újszalonta – esetében felmerül a zárt, vízzáró gyűjtőaknák telepítésének és szippantókocsikkal történő kiszállításának, valamint az oldómedencék telepítésének, a tisztított szennyvíz elszivárogtatásának a lehetősége.

Tóthné Ambrus Éva

Agglomerációk:

- Biharugra + Körösnagyharsány (1374 LE)**
- Telekgerendás + Gerendás + Kétsoprony (3832 LE)**
- Zsadány + Körösújfalva + Mezőgyán + Geszt (3862 LE)**
- Kamut + Hunya + Murony (2883 LE)**
- Kardos + Örménykút (906 LE)**

- Bélmegyér → Tarhoshoz vagy Vésztőhöz
- Csárdaszállás → Mezőberényhez
- Csabaszabadi → Újkígyóshoz
- Kötegyán → Sarkadhoz telepfejlesztéssel, vagy Méhkerékhez
- Újszalonta → Sarkadkeresztúrhoz
- Ecsegfalva, Kertészsziget → Bucsához



TANULUNK

Továbbképzési hírek

2021-ben - az előző évekhez hasonlóan - munkavállalóink részére számos helyi szinten és e-learning formában megvalósuló továbbképzést szervezünk. Az alsó-, közép-

és felsőfokú végzettségű munkavállalók továbbképzési terveiben - a munkakörükbe tartozó feladataik alapján - határoztuk meg az elvégzendő képzéseket.

A koronavírus járvány második és harmadik hulláma miatti veszélyhelyzetre tekintettel az igazgatóság külső egységeinél az alap- és középfokú végzettségű közalkalmazottak részére a 2020. november második felére tervezett „Domb- és síkvidéki vízrendezés, fenntartás alapjai” című képzés megtartására 2021. májusáig nem volt lehetőségünk. A járványügyi szabályok enyhítése lehetővé tette, hogy június 11. és 22. között megvalósítsuk az elmaradt képzést, amelyért 6 tanulmányi pontot kaptak a résztvevő munkatársak.



Továbbképzés egyik szakaszműnkségünknel

Igazgatóságunk központjában, illetve a szakaszműnkségek irodáin dolgozó közép- és felsőfokú, valamint vezető munkakört betöltő közalkalmazottak 2021-ben e-learning képzésekkel tudják teljesíteni a kötelezően előírt tanul-

Folytatás a 11. oldalon →

mányi pontjaikat.

A koronavírus járvány az e-learning képzések megvalósulására nincs hatással. Az e-learning képzések már rendelkezésre állnak és azok teljesítésére az Országos Vízügyi Főigazgatóság által megszabott időintervallumban van lehetőség. Az e-learning képzésekről és rendelkezésükre állásuk időpontjáról az Országos Vízügyi Főigazgatóság az érintett munkavállalókat külön e-mailben értesíti.

A vízügyes hálózathoz kapcsolt

számítógép előtt munkát végző és egyedi e-mail címmel rendelkező, új belépő munkavállalók esetében pedig folyamatosan zajlanak az IT biztonsági e-learning képzések.

Júliusban, külső egységeink alap- és középfokú végzettségű munkavállalói részére megtartjuk a „Provizóriumok telepítése a főcsatornák torkolati műtárgyaihoz” című továbbképzési programot, amelyért 5 tanulmányi pont szerezhető.

Szeptemberben, külső egységeink alap- és középfokú végzettségű

munkavállalói a „Belvízvédekezés és vízszolgáltatás alapjai” című továbbképzési programon vehetnek részt, amelyért 5 tanulmányi pont szerezhető.

Októberben és novemberben, külső egységeink alap- és középfokú végzettségű munkavállalói részére megtartjuk a „Vízrajzi monitoring hálózat felépítése, az alkalmazott műszerek bemutatása” című továbbképzési programot, amelyért 4 tanulmányi pont szerezhető.

Oroján István

Mire jó a „varázsvessző” Interjú Nagy Sándorral az Árvízvédelmi és Folyószabályozási Osztály leköszönő szakágazati vezetőjével



Nagy Sándor 1984-től ebben az irodában és ezen a helyen dolgozott nyugdíjazásáig

Fiatalabb kollégáink kedvéért, és hogy az olvasók is jól átlás-sák, tekintsük át pályafutásod fontosabb állomásait. Kezdjük úgy, hogy miért, hogyan lettél vízügyes és milyen pályát futottál be a vízügyi igazgatóságnál? Jól tudjuk, hogy Te is vízügyes dinasztiából származol?

Valóban így van. Majdnem bele-születtem a vízügybe. 1958-ban került apukám a Ludadi csatorna-órházhoz, ami a Hosszúfoki-főcsatorna 5000-es szelvényében volt. Ekkor mindössze másfél éves voltam. Ott éltem meg jó néhány belvízvédekezést. Az 1960-as években elég jó belvizek voltak,

nekem borzasztóan tetszettek a szivattyúk. Akkoriban MIA-MIB típusú szivattyúkat láttam, 300 l/perc körüli vízhozammal, és amelyeket kurblis módszerrel kellett életre kelteni. Így fiatal koromban gépészmérnök akartam lenni.

Arra emlékszem, hogy rajzolgattam, tervezgettem, az akkori pótkocsis autóbuszok összerék meghajtását akartam megoldani, ez volt az első eltévelyedésem, szerettem a járműveket és az elektromosságot is. Amikor 7-8. osztályban a pályaválasztás szóba került, apukám mondta, hogy legyek vízügyes, merthogy ebben tud segíteni: állást keresni, ösztöndíjat szerezni. De én mondtam, hogy

nem! Én gépészmérnök leszek. Aztán eljött az 1970-es árvíz, ami ezt a koncepciót nálam teljesen felülírta.

1970-ben én hetedik osztályos voltam. A békési II. sz. iskolába jártam, ami a Rákóczi úton, a mostani rendőrség épületével szemben volt. (Ez a rendőrségi épület korábban a Hosszúfoki Ármentesítő Társulat székháza volt). Hamarabb fejeztük be az iskolát, nem volt évszázó ünnepség sem, mert kellett a tornaterem az árvízvédekezésben közreműködők részére. Én koleszos voltam a Jantyik utcában, magamhoz vettem a cuccomat és kezemben a bizonyítvánnyal indultam haza Ludadra kerékpárral, ami 8 km-re volt Békéstől. Ahogy felértem a Körös gátjára, megláttam, hogy teljesen tele van a meder. Félelmetes és nagyon jó élmény is volt egyben. Olyan magas volt a víz, hogy az acélszerkezetű híd két oldalán homokzsákos nyúl-gátat építettek, mert egyébként a pályaszint is víz alá került volna. Át akartam menni rajta, de az ott lévő rendőrök megállítottak, és közölték, hogy nagyon veszélyes az átkelés, ezért szó sem lehet róla. De én bizonygattam, hogy a túlsó oldalon lakom, otthon van anyukám, vár engem, hová menjek, mit csináljak? Végül megsajnálta, közölték, hogy a kerékpáromra fel nem ülhetek, tolva, óvatosan a híd közepén átkelhetek. Ez az átmenetel volt az az élmény, ami után

Folytatás a 12. oldalon →

megváltozott a pályaválasztási elképzelésem és azt mondtam, hogy akkor én vizes mérnök akarok lenni és árvízvédelemmel szeretnék foglalkozni.

Hozzá kell tenni, hogy az 1970-es árvízben az apukám is részt vett, éppen úgy, mint napjainkban, akkor is összeszedték a gát- és csatornaőröket, majd levitték őket a szegedi vízügy területére segíteni. Apu a Szőke Tisza hajószállón lakott, és a kollegáival részt vett a makói buzgár bevédésében Báthori Feri bácsival, egy másik gátőrrel. Mi pedig otthon maradtunk anyukámmal és a testvéremmel, és az otthoni gazdaságot láttuk el közösen. Az árvíz elmúltával apu hazakerült és mondtam neki, hogy meggondoltam magam, és én is vízügyi szeretnék lenni. Ennek a döntésemnek mind a két szülőm nagyon örült.

Elérkezett az 1971-es év, amikor pályát kellett választani, és első lépésben technikumba, szakközépiskolába kellett menni. De olyan pechem volt, hogy a békéscsabai technikumban - ahol nagyon sok vízügyi végzett azelőtt és azután is - éppen abban az évben nem indult vízügyi képzés, csak út- és hídépítés. Így a legközelebbi vízügyi képzés Szegeden volt, tehát a jelentkezési lapra a szegedi Tiszaparti Gimnázium és Vízügyi Szakközépiskolát jelöltem meg, ahova fel is vettek. Nagyon jó dolgokra emlékszem, nagyon jó szakmai tanáraink voltak, a gyakorlati oktatás is nagyon precíz volt. Jók voltak a kötelező nyári gyakorlatok, például a Baktói-csatornát tisztítottuk ki, szintező kereszttel, rézsú kitéréssel határoztuk meg, hogy hogyan kell azt lenyesni. Volt más jellegű szakmai munkánk is, például a szegedi vízügy épülő irodaházának betonozásában közreműködtünk. A szegedi biológiai intézetnél a műszaki átadás előtt a göngyölegeket dobtuk ki az emeletéről. A nyári gyakorlat kötelezően eltöltött idő volt.

Érdekes volt az a szakmai rész is, amikor a vízügyi szakközépiskolák között rendeztek tanulmányi versenyt. Harmad- vagy negyed éves voltam, amikor ezt a versenyt Tasson rendezték meg, a Ráckevei Dunaág alsó torkolatánál. Az iskolánkból 4 embert vittek erre a versenyre, név szerint Dobi Laci, Enyedi András, Csáki Imre és én. Nekem olyan pechem

lett, hogy negyedik lettem az országos rangsorban, holott az első három helyezettet felvették a műszaki egyetemre automatikusan, a negyedik helyezettnek meg már a felvételért keményen meg kellett dolgoznia. Így később nekem is végig kellett csinálnom a felvételiket. Jó lett az érettségim is, így elsőre fel is vettek. Egyébként a szakközépiskolánk jól felkészített bennünket, mert mind a négyen - akik jelentkezünk - felvételt nyertünk.

Utána 11 hónap katonaság következett, talán annyi szerencse volt benne, hogy a katonaság is Szegeden volt, miután négy évet laktam Újszegeden a Bérkert utca 1. sz. alatt, most átköltöztem a Petőfi sugárút végén lévő Zalka Máté Laktanyába, ahol az MN 11753 műszaki zászlóalj tagja lehettem honvédként.

Ezután 5 év műszaki egyetem következett, ahol 1981-ben szereztem meg a diplomámat.

Közben az első évfolyam második félévében jöttünk be a vízügyhöz először az apukámmal, hiszen bevállalta, hogy tud segíteni. Pálinkás Lajos volt a főmérnök akkor, az irodájában megtárgyaltuk a dolgot és végül a vízügy tanulmányi ösztöndíjat kötött velem, ami nagy segítség volt. Alkalmi munkásként korábban is dolgoztam az igazgatóságnál, így például az 1974-es árvízvédekezésben vízörként vettem részt a Simaháti gátörjárásban, de az 1980-as árvíznél már gátör-helyettes is voltam. Amikor a műegyetemen 3. éves voltam szakmai gyakorlatot kellett tenni, így egy hónapot a vízügynél töltöttem el, az árvizes osztályon. Akkor Lázi bácsi (Gyöngyösi Lázár) volt az osztályvezető, aki Galbáts Zoltánt bízta meg, hogy konzulensem legyen. Ő adott is egy kvázi önálló munkát, aminek az volt a lényege, hogy akkor a Fekete-Körösön árvizes fejlesztés folyt, ami hullámtéren belüli földmunkával járt. A munkák elvégzését befolyásolják a hidrológiai események, a vízemelkedés, ezért hálós ütemtervet kellett szerkesztenem és egy összefoglaló leírást készítenem róla, amit aztán a műszaki egyetemen az építés-szervezés tantárgyban bemutattam. Jó lett, ötöst kaptam rá Lánkos tanár úrtól. Az egyetemet úgy végeztem el, hogy utóvizsgám, évisméltésem nem volt, amire azt mondták, hogy nagyon

ritka. Két alkalommal volt, amikor rezgett a lécs (kettést kaptam), ezeket majd a későbbiekben elmesélem.

Tegyük egy kis kitérőt a vízügytől, hiszen a zene és a sport is közel áll hozzád, mesélnél erről is nekünk?

A zene és a sport valóban fontos számomra. Volt két táncscoportom, az egyik az általános iskolában, a másik pedig a gimnáziumban. Mindkettőben én voltam a zenész, tangó-harmónikáztam. A billentyűs hangszerekhez kapcsolódó játéktudásomat saját magam sajátítottam el, illetve kezdetben volt, aki segített, a szomszédunk Ludadon egy legényember, aki először harmóniumon tanított meg játszani, majd a harmonikán az alapokat, de onnan kezdve saját magam képeztem. A táncscoportban való közreműködésem jó élmény volt, hiszen jártunk selejtezőkre. Az EDÜ-re (Erkel Diák Ünnepe) viszont sajnos nem jutottunk el. Szarvason volt a válogató, éppen lemaradtunk, de azért örültünk, hogy odáig is eljutottunk.

Már a középiskolában érdekelt a sport. Kajakoztam Dobi Lacival, Kovács Palival az akkori SZEOL-ban. Aztán a műszaki egyetemen Osváth Sanyi haverommal - aki a kollégiumban szobatársam volt egy fél évig - sportlövészetre jártunk kispuskával, a Műegyetem K. épületének alagsorába. (Ez volt az az alagsori lövészterem, amely kb. 10 évvel ezelőtt tragikus körülmények között kiégett.) Utána bekerültem a BHG búvárklubba, valamikor a második-harmadik évben, végül az utolsó két évben sárkányrepültem. A nyári szüneteket időnként búvár- és repülő táborokban töltöttem, de legtöbbször hazajöttem szüleimhez, akik ekkor már Köröstarcsán, a Simaháti gátörházban laktak.

Térjünk akkor vissza a vízügyhöz, a diploma megszerzése után azonnal elkezdted dolgozni?

Amikor 1981. június 16-án megszereztem a diplomát két napon belül felhívott Pálinkás főmérnök és megkérdezte, hogy mikor akarok menni, dolgozni? Így gyakorlatilag már a következő héten munkába állhattam volna, de én máshogy gondoltam egy

Folytatás a 13. oldalon →



A töltésüreg mélységét így is lehet ellenőrizni

kicsit. Mondtam neki, hogy nem volt könnyű a diploma megszerzése, ezért én azt gondoltam, hogy a nyári szünet a pihenés ideje, a sporté, a táborozásé, ezért szeptember 1-jén mennék dolgozni. Ezt a kérésemet a Főmérnök Úr elfogadta, így végül 1981. szeptember 1-től dolgoztam az árvizes osztályon, előadóként, így szólt a kinevezésem, és innentől közel 40 évet dolgoztam folyamatosan az igazgatóságnál. A gyulavári gátörház tiszti-szobájában kaptam alvóhelyet (szálláslehetőséget).

Zeke János volt akkor az osztályvezető. A mai gyakorlat is az, hogy a kezdőknek a kezébe adnak terveket, szabályzatokat (amit nyilván nem kell túlzásba vinni), viszont nekem elég hamar önálló munkát is adtak. Ilyen volt a Sebes-Körös bal part helyreállítása a 9+200-31+400-ig, (magassági hiányos, padkás szelvényekkel). Akkoriban fenntartási keretből végezték ezeket a munkákat, amihez én a kiviteli tervet készítettem. A tervezés során kb. 1 hónapig kijártam a területre mérni, nagyon sok gátört megismertem, csapatba szerveződöttünk, sokat viccelődöttünk, vannak ebből az időből humoros történetek is.

Viszonylag hamar a 12.08-ra Sebes-Körös bal part Fokközi árvízvédelmi szakaszra neveztek ki szakaszvédelem vezetőnek. Ebben a beosztásban 16 évet töltöttem el. Kezdetben Körösladányban volt a védelmi központ, Juhász Gyuszi volt a területi felügyelő, ő volt a helyettesem, vele védekeztünk, később őt Kiszely Pista váltotta fel.

Az árvízvédelmi osztályon rögön abba székbe ültél, amiből végül nyugdíjba mentél?

A kezdetekről nagyon nincsenek emlékeim. Talán először a mostani ügyeleti szobában ültem le a sarokba, Zeke János és Várkonyi Kálmán volt a szobatársam. Akkoriban a mai árvizes osztályvezetői szoba a társulati osztályé volt, Pugymer Gyuri ült ott. De gyorsan változtak a dolgok. Miután Zeke János 1982-ben elkerült az osztályról Várkonyi Kálmán lett az osztályvezető, neki szabadították fel a 37-es irodát, így az ügyeleti szobában, Galbáts Zoltán maradt, én meg vele szembe ültem, így telt el 2 év. 1984-ben Góg Imre bácsi nyugdíjazása után szabadult fel a szék, amiben aztán nyugdíjazásomig ültem.

1997-ben Várkonyi Kálmán osztályvezető nyugdíjba ment, az osztály vezetését Galbáts Zoltán vette át 1999-ig. Az osztályt 1999-2000 között Kiss Lajos vezette. 2001-től napjainkig Kisházi Péter Konrád az osztályvezető. 1999-ig az osztályon ügyintézőként dolgoztam, az Árvízvédelmi csoport vezetésével Kiss Lajos bízott meg 1999-ben. Az osztályvezető-helyettesi megbízásomat 2001. januárban Kisházi Péter Konrád osztályvezetőtől kaptam. Mindkét vezetői feladatot 2021. május 5-ig láttam el.

Milyen szakmai munkákra emlékszel szívesen, melyekre vagy büszke?

Rám bízták a holtmeder nyilvántartási terv elkészítését. Az 1980-as árvíz hosszúfoki töltésszakadása után készítette el a VITUKI a

holtmedrek morfológiai térképeit és utána nekem adták feladatba, hogy készítsek belőle egy használható nyilvántartási tervet. Minden egyes holtágat a helyszínen meg kellett nézni. Nekem akkor volt egy 125-ös MZ motorom, kaptam kilométerpénzt, vittem magammal egy jó nagy táblázatot, minden holtágnál megálltam, próbáltam kitalálni, hogy hol a meder, hol kezdődik az eleje, hol a vége, milyen szögben keresztezi a töltést, milyen látható nyomai vannak. Kategóriákat állítottam fel. Akkor még volt a vízügynek talajmechanikai laborja, feltáró csoportja, akik minden egyes holtágat legalább egy 10,0 m-es fúrással feltártak. Időnként összeült egy minősítő bizottság, amiben benne volt a főmérnök, az osztályvezető, a talajmechanikus meg én, és próbáltuk eldönteni, hogy az adott keresztezés már nem csak morfológiai, hanem talajmechanikai szempontból is veszélyes, mérsékeltén veszélyes vagy nem veszélyes. Érdekesség, hogy itt a színsor nem egyezik meg a KRESZ-szel, mert ugyan itt is a piros a legveszélyesebb, viszont a Főmérnök Úr úgy döntött, hogy a második helyre nem a sárga megy, hanem a zöld. Az volt az elve, hogy a holtmeder keresztezést jelző táblák színe minél inkább kiemelkedjen a terep háttér színéből. Az volt a véleménye, hogy a sárga az kevésbé tűnik elő, így valószínűleg akkor késő ősz volt, a sárga szín dominált. Erre nem volt központi utasítás, minden vízügy magának határozta meg a szempontokat. A holtmeder keresztezések nyilvántartásba vételének feladatát természetesen az OVH (Országos Vízügyi Hivatal) adta.

A munkában segítségemre volt egy érdekes dolog. 1986-ban születtem Simaháton laktam, apukám gátörként, anyukám gátörfeleségként mindketten vízügyi alkalmazottak voltak. Abban az évben az 1974-ben épült Mérgesi tározó töltése szétrepedt, ez egy nagyon aszályos év volt. Goda Péter igazgatónknak volt egy dr. Szabó János nevű ismerőse, aki a Pécsi Tudományegyetem geológiai intézeténél dolgozott, és megbízást kapott, hogy jöjjenek el ide, és a GEOZ, akkor újdonságnak-számitó elektromos méréssel (horizontális ellenállás szelvényezés-

Folytatás a 14. oldalon →

sel, ki hogy nevezi) próbálják a keresztaszvénnyekben kideríteni, hogy hol vannak a töltésben repedések, üregek. Ki is jöttek egy kisebb csapattal, én vittem ki őket a helyszínre, megmutattam, hogy hol vannak a repedések, ők keresztben leszúrták az érzékelőket, rákötötték a műszert, mérícskéltek rajta. A férfinak volt közben egy ún. Lengyel pálcája, ami ha jól emlékszem még csapágyazott is volt, meg a két végén hegyes gomb is volt rajta. Elővette a Simaháti udvaron és elkezdett sétálni vele. Megszólalt, hogy itt szennyvíz-vezeték található (honnan tudja? - gondoltam). Arrébb ment, azt mondta, hogy itt megint van valami. Én meg pontosan tudtam, hogy mi hol megy, kábelek közművezetékek, mivel az örtelep 1974-es építését is figyelemmel kísérhettem. Még gondoltam is, hogy ugyan már mit hülyéskedik? S akkor mondta, hogy ezzel a pálcával ezeket meg lehet keresni, próbáljam meg, azzal a kezembe adta. És akkor tényleg működött. Utána kipróbáltuk a töltésrepedéseknél is, arra is működött, el voltam tőle képedve. Nagyon megtetszett nekem. Felhasználtam a holtmeder keresztvezetések helyének meghatározására is, ezzel a pálcikával nagyon jól ki lehetett tűzni a helyét. Érdekes, hogy ha egy rejtett Körös mederben megy az ember ezzel a pálcával, akkor meg lehet számolni, hogy pl. 38-40 kis vízér fut rajta. Ez a szám jellemző az adott folyószakaszra, ami a nagysággal (mederszélességgel) függ össze, hiszen a Hármaskörösön akár 70-80 is lehet, míg a Kettős-Körösön kevesebb. Alkalmaztam közművek keresésére, töltésrepedések és üregek keresésére, árvízvédekezés pedig a töltésátázások folyamatának vizsgálatára, az árvízi jelenségek lokalizálására is. Beszereztem különböző könyveket, az első a „Varázsvessző tudománya” volt, ami egy gyakorlati útmutató. Abban benne volt a földszugárzás, a vízerek keresése, a Hartmann háló keresése, és ezek egészségügyi hatásai. Így elkezdtem vele komolyabban foglalkozni. Az elmúlt 35 évben közel 40 lakást kimértem, többnyire csak ismerősöknek. Segítettem a fenntartási-, és beruházási munkákban is, Góg Imre bácsinak, illetve Török Jánosnak. A szakma gyakorlati fortélyait, tudnivalóit elsősorban tőlük tanul-



A mérnöki munka alapeszköze a szintező műszer, melyet sokszor kellett használni

tam meg. Az 1980-as években az osztály dolgozóival közösen mértük fel a Kettős-Körös bal oldali hullámterét a Dobozi híd – Békési duzzasztó közötti szakaszon, ahol a töltésfejlesztés utáni hullámtér rendezés kiviteli tervét - benne a ma is meglévő ún. nyári gáttal – én készíthettem el. Ugyancsak én terveztem meg a szanazugi klubház árvízvédelmét, a szanazugi köteles kompot, valamint a remetei közötti hídfő Fekete-Körös bal parti árvízvédelmi fióktöltését. Társadalmi munkában - a Beszédes József szocialista brigád tagjaként - terveztük meg újjárban a Paradicsomi lakótelep, Határ u.-Szüret u. közötti területének csapadékvíz elvezető hálózatát. Kb. 1983-tól, még Várkonyi Kálmán megbízására végeztem a részletes műtárgy-felülvizsgálatokat. Voltak korábbról is jegyzőkönyvek, amiket munkám során felhasználtam. A részletes műtárgyvizsgálatok mai formáját, vezetett címsorait és terjedelmét kb. 30 évvel ezelőtt Nagy Mihály akkori gyulai szakaszmérnök dolgozta ki. Az azóta eltelt időben minden egyes vizsgálaton jelen voltam, nincs olyan jegyzőkönyv, amiben nem szerepelek. Az ütemezésre vonatkozóan Pálinkás Lajos főmérnök úr adott szempontokat, figyelembe véve a műtárgyak ciklusidejét, 1-2-3-5 év, végül pedig egy kis munkabizottság határozta meg a vizsgálatok további ütemtervét, melyeknél lényeges szempont volt, hogy mennyibe kerül. Például a peresi műtárgyat, a mélyvezetés miatt a 30 év alatt

mindössze kétszer láttam, míg például a mályvádi víz visszavezetőt évente. Mivel ez a feladat az intézkedési tervben minden évben szerepelt, így azok felülvizsgálatát lehetőségek szerint el is végeztük. Szóval szép csendben belejöttem a szakmába.

Valamikor az 1990-es években készítettem el a Fekete-Körös bal parti töltés nyomvonalának korrekciós tervét a mályvádi szakaszon, tehát ismét tervezői munkám volt. Ezt a tervet ún. szakágazati tervezés keretében készítettem, amelyről korábban igazgatói utasítás is volt. A Fekete-Körös bal part 7+400 tkm-ben elkészült töltéskorrekciónak már nem csak a tervezője, hanem a létesítmény felelőse és műszaki ellenőre is én voltam.

Az 1995-96-os árvíz után a Mérge-si víz visszavezető műtárgynak én lettem a létesítmény felelőse, míg a Fehér-Körös bal oldalán az új szivattyútelepnek Galbáts Zoltán, így mi párhuzamosan csináltuk a feladatokat. A talajmechanikai és a bűvár feltárásokat én végeztettem.

Beruházási feladatokban is segítettem Török Jánosnak, és valamikor 1998-ban volt, amikor Pálinkás Lajos rám bízta a Kettős-Körös jobb oldali töltésfejlesztés III. ütem létesítmény felelősi feladatait, a Dobozi híd-Békési duzzasztó közötti szakaszon. Utána jött a IV. ütem is 2002-2004 közötti években, ami mindössze 1164 fm-es volt, a duzzasztó alatti 24+016 tkm szelvényig. A töltésfejlesztési

Folytatás a 15. oldalon →

munkákhoz tartozott a hullámtéri anyagnyerőhelyek előkészítése és rekultivációja is. (például ott, ahol most az árvizes kísérleti helyszín van, Gyuri bácsi gyakorló helye). Amire különösen büszke vagyok az, hogy a töltésfejlesztés III. ütemében - az akkor hatályos bányatörvény sajátos értelmezése miatt - közel 3 évig én voltam a vízügyi igazgatóság első-, és ez idáig az utolsó kvázi bányavállalkozója. Én számoltam ki a kitermelésre került föld önköltségét, negyedévente elkészítettem a bányajáradék bevallásokat és 1999-ben részt is vettem a Hajdúszoboszlón megrendezett Országos Bányászati Konferencián is.

Azután változott a helyzet, bejött a pályázattal rendszer, a Kettős-Körös jobb parti töltésfejlesztése átkerült Dénes Gyuri szárnyai alá. 2006-ban jelentősebb munkám volt egy Interreg pályázat keretében a Fehér-Körös bal parti árvízvédelmi út tervezetése. Az utóbbi években voltak a védképesség helyreállítási projektek, a legvégén pedig a Hármaskörös jobb parti 4,80 km töltésfejlesztés projektje, melyben műszaki ellenőrként vehettem részt, a Hármaskörös projektnek én voltam a szakágazati felelőse.

Érdekes dolog volt az árvízvédelmi öblözetek optimális sorolása is, azt az 1980-as években csináltuk, a munkába bevont kollegákkal közösen.

Az 1980-as évek közepétől az OVF-nek több éves programja volt a töltések altalajának geoelektromos felmérése, amely el is tartott az 1990-es évek közepéig. Akkoriban



Kettős-Körös töltésfejlesztésének talajmechanikai utóellenőrzése

jó néhányszor jártam a VITUKI-ban ez ügyben Fehér Árpádnál és a Hrehuss Gyurinál, sokat beszélgettem velük. Mindketten nagy balatoni vitorlázók voltak, így a beszélgetések során elkalandoztunk a hajózás meg a repülés területére is.

Szakmai tudásodat felhasználva tanítottál is, mesélnél erről is?

Igen, foglalkoztam tankönyv írással és oktatással is. Az 1980-as években a középiskolai tankönyvírásba is beleszóltam, Goda Péter igazgatóunktól kaptam a feladatot. A doktorijához készített tankönyv írásában az igazgatóságtól többen közreműködtek, például Kiss Attila is.

A 2000-es években részt vettem a Megyei Munkaügyi Központ által szervezett árvízvédelmi munkás képzésekben is.

Viszont 2014-ben a szarvasi főiskolára kellett elmenjek, ahol dr. Bíró Tibor, a főiskola akkori dékánja rábeszélte egy e-learning típusú főiskolai tankönyv megírására, amelynek a címe: Vízépítés a talajmechanika alapjaival. Hát már a cím is elég összetett volt. 60 leckét kellett megírni, 60 x 1 órás anyagot. Az elektronikus (tanár nélküli) tankönyv forgatókönyvét kellett elkészíteni szerződés szerinti szoros határidőre. Elég nehéz volt, mert az érdeklődést felkeltő kérdésektől kezdve, a szakmai rész megírásán túl, az ellenőrzés, a tesztek megírása is a feladat része volt. A talajmechanikai és alapozási ismereteken túlmenően, került bele árvizes, folyamatos, mezővízes téma is. Végül elkészült a 60 lecke, amihez lektort kellett szerezni. Ahelyett, hogy szólnam volna Laurinyecz Palinak, én kivártam, és végül a debreceni egyetem egy idősebb professzora dr. Thyll Szilárd István lett a lektorom, aki 16 leckét újraíratott velem, mert szerinte nem illettek bele a témába. Legyen benne több mezővíz, anyagtan, szóval megkínlódtam vele.

Aztán rá pár évvel később, 2017 augusztusában behívtak a főmérnök irodájába, hogy szeptember 1-től tanítani fogok Lukács Bélával meg Rétes Palival a Gyulai Szak-



Árvizes pályázatainkat folyamatosan segítette szakmai tudásával

Folytatás a 16. oldalon →



Az őszi bejárásokon figyelemmel kísérte védműveink állapotát, a gátörökkel folyamatos volt a kapcsolata

képzési Centrum Székely Mihály Szakgimnázium és Szakközépiskola intézményében. Szakközépiskolában érettségizett diákok vizsgázó technikus képzésében kellett részt vennem árvízmentesítés témakörben. Előre megírt és jóváhagyott tematika alapján kellett oktatni, de megírt tankönyv, vagy tananyag az nem létezett, ezeket nekünk oktatóknak kellett megalkotni. Alaposan fel kellett készülni, mert hetente egy nap 7 órát kellett megtartani. Volt benne könnyű és persze nehéz téma is (automatizálás, pneumatika, gépészeti ismeretek). Itt összesen 6 diák volt, egynek nem sikerült a pótérettségije, végül öten maradtak és nem is voltak túlzottan érdeklődők sem. Kellott volna, hogy vizsgabizottsági tag is legyek, de érdekes módon a vizsgakérdések között nem volt árvíz téma egy sem, viszont tele volt vízrajzos kérdésekkel, így Lukács Béla lett az érintett. Viszont kellett próbavizsgát gyakoroltatni. A diákokkal körülültünk egy asztalt, kérdeztük, beszélgettünk őket. Ekkor derült ki, hogy a kommunikációval egy kicsit bajban vannak. Hiszen én még év elején megkérdeztem tőlük, hogy hogyan szeretnék jegyet szerezni, s ők egyhangúlag az írásbeli számonkérést választották. S mikor eljött a vizsga kiderült, hogy ez hiba volt. Az egyéves képzés után egy udvarias levélben megköszönték a munkánkat, azzal, ha legközelebb is szükség lesz ránk, akkor szólnak. De azóta nem érkezett felkérés, pedig a tananyagot már másodszorra könnyebb lenne előadni. A problémám az egész az volt, hogy volt, aki megírta a

tematikát, volt, aki megírta a vizsgakérdéseket, de ők nem beszéltek egymással, s nekünk ehhez a fix tematikához kellett ragaszkodni, feladat volt, hogy tanítsunk! Ez így nehezen ment, de megoldottuk.

Anyira széleskörű a szakmai tapasztalatod és tudásod, nem került-e szóba esetleg, hogy az OVF-be, Budapestre felkerülj?

Nem, de mielőtt a vízügyhöz jöttem, még az egyetemen TDK munkákat készítettem, akkor a VITUKI-nál lett volna helyem, maradhattam volna Budapesten, ha nagyon akartam volna. De egyrészt ide kötött az ösztöndíjam, 5 év az nem kevés, meg ide kötöttek a szüleim, meg a Körös-vidéket borzasztóan szerettem, meg most is szeretem, így nem vetődött fel, csak akkor.

Melyik árvíz állított a legnagyobb kihívás elé?

A kihívás maga az árvízvédekezés, látványos, félelmetes, kockázatos. Ezen túlmenően jók voltak az árvízmentesítés szakmai munkái is. Legnagyobb kihívás számomra az 1989-es árvíz volt, ami a Sebes-Körösön jelent meg egyedülként. Amikor a Mezőtelegdi tározó feltöltése közben, megsuvadt annak a gátja, akkor annyi vizet engedtek a románok, hogy Körösszakálnál új LNV lett. Bár igaz, hogy csak 9 cm-rel haladta meg a korábbi legnagyobb vízszintet, de borzasztóan jött a víz, nagyon félelmetes volt. De jó volt a helyettesem, megosztottuk a feladatokat, én voltam a folyó alsó részén, ő meg a felsőn. Mire felkelt a nap fogtak

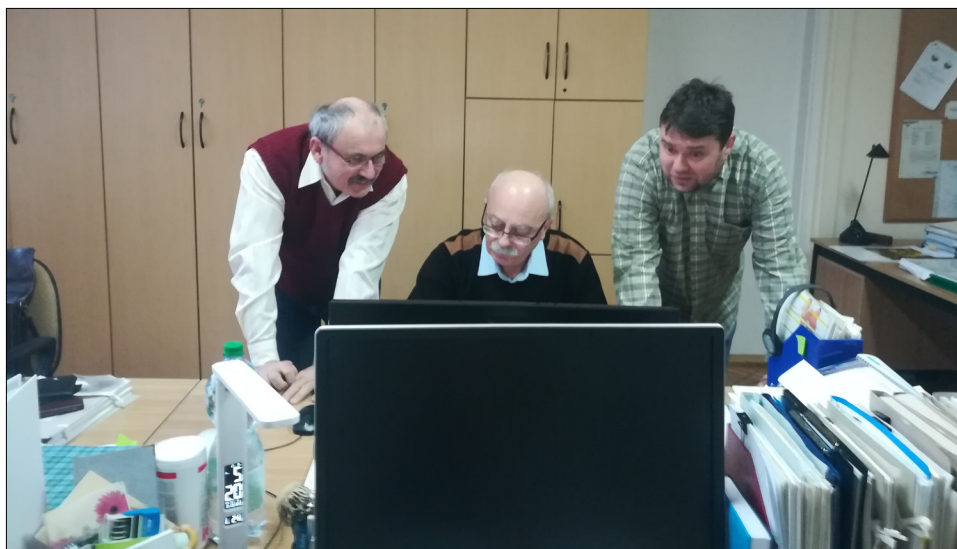
egy buzgárnak tűnő képződményt Komádi alatt, aztán kiderült, hogy a kendergyár bennmaradt vízkivételi csöve volt, és olyan magasan jött a víz, hogy átfolyt rajta és úgy viselkedett, mint egy buzgár. Az árvíz után a csövezeteket eltávolították a töltésből.

Ügyeletvezetői munkám során a 2000-ben a trianoni védekezés volt emlékezetes. Nehézséget okozott, hogy nemzetközi ügyintézészt igényelt, listát kellett írni, hogy hány ember, hová megy, mennyi eszközt, járművet használtunk fel. A 2001-es ukrajnai árvíz esetén is szintén ezek voltak a feladatok. Több feladatot okozott, hogy a védekezés itt is nemzetközi volt.

Kifejezetten nekem a 2006-os árvíz is emlékezetes maradt, akkor lettem beteg a gyomrommal. Ekkor azt mondtam a kollegáknak, hogy mivel nem hagy aludni ez a nyavalyás betegség, én vállalom az állandó éjszakai ügyeletet. Csínáltam jó néhány napon keresztül, de végül rá kellett jöjjek, hogyha éjszaka dolgozok, a betegségem nappal sem hagy aludni. Így egy pár nap után olyan állapotba kerültem, hogy be kellett fejezzem a védekezést.

Van-e valami olyan útravaló a tarsolyodban a kollégáidnak és a vízügyi pályára iránt érdeklődő fiataloknak, amellyel a vízügy, illetve az árvízvédekezés irányába terelnéd őket?

Ez egy érdekes dolog. Fontos az árvízvédelmi elköteleződés, mert ez egy borzasztóan fontos munka, sok embert érint, megvan benne minden, aminek adrenalin növelő hatása van. Akik kint védekeznek, azok ezt pontosan tudják, kockázatok vannak benne. Ugyanakkor változatos is, hiszen nem csak az operatív védekezésben kell részt venni, hanem meg kell alapozni a hozzátartozó művek fejlesztését. Az eltelt 40 év alatt fejlődött a szakma és sokat fejlődött a számítástechnika. Annak ellenére, hogy a VITUKI épülete már nem létezik, de volt egy jelentős időszak, amikor a kutatás-fejlesztésre nagy figyelmet fordított az ország. Aztán volt mikor azt gondolta, hogy ilyenre nincs is szükség, most viszont újból azt az időszakot éljük, hogy talán van szükség rá, csak most már az épület nincs meg, de úgy gondolom, hogy attól még működhet a dolog. Aki ezt



Árvizes kollégákkal az osztályon

a szakmát választja, annak szeretnie kell, kitartás kell hozzá, el kell viselni a pofonokat, meg a jó dolgokat is. Ez egy hullámvölgyes szakma, vannak benne nagy hullámok, vannak benne apróbbak. Szerintem a rendszerváltás alatt a vízepítő szakma leejtőre került, de annak az alján már túl vagyunk, a Bős-Nagymaros ügye miatt jó mélyre süllyedt, de reméljük, hogy utóbb rájön a társadalom, meg mindenki, akit ez érint, hogy erre a szakmára szükség van!

Biztos van az emlékezetedben néhány humoros/érdekes történet vízügyi pályafutásod során, mely megesett veled, legyen az a védekezések időszaka, vagy „békeidő”.

A korábban említett egyetemi vicces emlékeim közül, az egyik egy fizika vizsga volt. Fizika órák helyett mi a koleszben nagyon jókat aludtunk, elszabotáltuk a bejárást, úgy voltunk vele, hogy mivel szakközépiskolát végeztünk, mi mindent tudunk fizikából. Egyszer valami fontos vízepítő tárgyából volt írásbeli vizsgánk meg szóbeli szigorlat. Ez úgy történt, hogy megcsináltuk az írásbelit, de a szóbeli nem a következő napon volt, hanem egy nappal később. Erre a köztes napra volt kiírva egy fizika vizsga. Én az istennek nem akartam elmenni rá, de hát Dobi Laci rábeszél, mondván, hogy ugyan már, kirázzuk a kisujjunkból. Végül elmentem erre a vizsgára, s végül éppen-éppen egy kettést bírtam összeszedni, de azt is úgy, hogy az írásbeli után még szóbelire is kihívtak, a beton járda alatti ágyazat víztelenítése került szóba. A vizsga borzasztó nehéz volt, el-

döntöttem, hogy soha többet ilyen nem csinállok, hogy készületlenül megyek el. Mert én úgy szerettem vizsgázni, hogy kitűztem az időpontot, utána volt 4-5 nap, vagy akár 10 is a felkészülésre, s akkor biztosan meg tudtam csinálni.

A másik kettősem az nem ilyen szempontból született, az mechanika volt, Roller Bélánál. Ő híres volt, hogy nagyon sok embert kirúgott. A vizsgám nála írásbeli volt. Aki megírta az kivitte hozzá, le is osztályozta. Nekem borzasztó nehéz feladatomból volt, egy óriási hordót (hengert) kellett lépcsőn fölgördíteni egy feszítő vassal, ki kellett számolni, hogy hol, milyen erők hatnak a lépcső élén, meg a paláston. Nagyon nem bírtam megcsinálni, akárhogy szenvedtem. A lényeg, hogy már mindenki kiszóródott a végén egyedül maradtam a hátsó sorban, de mondta, hogy csináljam nyugodtan. Egyszer csak azt vettem észre, hogy horkol a tanár, hű mondtam ez nagyon jó, akkor rengeteg időm van, nyugodtan dolgozhatok. Egyszer úgy éreztem, hogy na, végre most már meg van a megoldás, csak akkor meg az lett a kérdés, hogy hogyan kellene felébreszteni a tanár urat, így nagy csörgéssel elővettem a logarlécet, amire fölébredt. Rögtön mondta is, hogy na, akkor hozza ki. Kiviszem, nézegeti-nézegeti, végül azt mondja, hát itt is van egy kis hiba benne, ott is van benne, így végül adott egy mentő kérdést, amit már ott az asztalnál kellett megoldanom. Adott egy kettős Y tartót, hárompontos csuklóval, megnyomta egy 1 Megapond-os erővel, és meg kellett határozni, hogy hol, milyen erő hat, hatásábrát kellett készíte-

ni. Na ezt nagyon tudtam!! Gyönyörűen megrajzoltam, kiszámoltam az erőket, így kaptam végül egy picike kis kettést.

Az itteni életemben nem is olyan régen történt, hogy kitűzték az önkormányzati szemlélet Gyomaendrődre, amit magamra szignáltam. Fölvettem az autót, elautóztam, figyeltem, hogy időbe odaérjek, sosem szerettem késni. Fogadtak is rögtön, beszélgettünk egy kicsit, kérdeztem, hogy hol vannak a többiek, mire mondták, hogy a szemle egy hónap múlva lesz. Elővettem a meghívót és láttam, hogy nem szeptember 27-re, hanem október 27-re szól. Így jól elbeszélgettünk és utána haza indultam. Ez nekem egy nagy melléfogásom volt.

Aztán nem velem esett meg, de én is részt vettem benne, mint említettem sokat segítettem Török Jánosnak. Az 1980-as évek vége felé folyt a Kettős-Körös bal oldali fejlesztése. Ez volt az az időszak, amikor egy év alatt 10 km töltést erősítettünk meg, tehát nem hét év alatt hármát, hanem egy év alatt 10-et! Ez úgy ment, hogy volt a földmunkagép üzem dolgozott a fejlesztésen, meg a Szarvasi Tangazdaság idegenként. János egyszer megbeszélte a munkavezetővel, hogy másnap 9-kor találkozunk a mezőberényi Petőfi emlékműnél. Mi ki is mentünk a berényi híd bal oldali hídfőnél lévő emlékműhöz, vártunk, vártunk. János pizsokul dühöngött, hogy micsoda fráter ez, nem tartja be az alapvető szabályokat! Végül telefonon konzultáltak. A koma elmondta, hogy ő ott volt a Petőfi emlékműnél a belvárosban, a kultúrház melletti Petőfi szobornál, ő oda ment. Végül megbeszélték, hogy a helyszínt illetően elértették egymást, mindenkinek igaza volt, de a találkozó nem tudott összejönni. Később aztán ezt lehetett pótolni.

Volt egyszer egy Körös-Kupa, mi is volt ez?

Egy focikupáról beszélünk, amely 1981-ben kezdődött, így a legelsőn nem vehettem részt, hiszen az valamikor májusban volt, én még akkor iskolába jártam, szeptemberben jöttem ide.

Kezdetben három vízügyi igazgatóság játszott ebben, Szeged, Szolnok és Gyula. Az eredeti célja az volt, hogy a három társvízügy árvízvédelmi és folyószabályozási

osztályának dolgozói megismerjék egymást, hogyha telefonon konzultálunk árvíz ügyben, tudjuk, hogy kivel beszélünk. Amikor 10 egynéhány év után az akkori debreceni igazgató nyugdíjba ment, Kóthay Laci lett az igazgató, utána csatlakoztak a debreceniek is. Hiszen a kupa részben igazgató függő is volt, mert aki nem csípte a sportot (a focit), az nem akart áldozni rá, az azt mondta, hogy inkább nem, aki meg olyan, mint Laci, az pártolta. Maga a kupa vándorkupa volt, évente került megrendezésre, és mindig más vízüagnél volt, forgóban. Volt olyan szabály, ha valaki egymás után háromszor megnyerte, akkor magát a kupát meg is tarthatta (van belőle több a szekrényben). Aztán elég hamar eredménycentrikus lett, főleg a gyulaiak akartak nagyon nyerni, így elkezdtek bővíteni a résztvevők körét. Hamar az lett a kritérium, hogy aki az árvízvédelmi szervezeti beosztásban be van osztva, az már focizhat a Körös Kupában, így ilyen alapon az MBSZ-től voltak jó focisták a csapatban, például Sass Józsi meg a többiek. Volt is vita, hogy nálunk voltak klubokban igazolt focisták is, de mivel a vízüagnél voltak alkalmazásban, és benne voltak a szervezeti beosztásban, így részt vehettek a mérkőzéseken. Sokat megnyert a KÖVIZIG ezekből, közel a felét az összesnek. Azután a 2000-es évek elején jöttek a megszorítások így a kupa elmaradt.

Közel 10 évnyi szünet után 2019-ben folytatódott, a szolnokiak kezdeményezésére. Ma már a számítástechnika fejlődése miatt az eredeti szándék nem értelmezhető. Hiszen amikor elkezdődött még telefonon kellett felhívni például Polgár Lacit, hogy most már árvíz van a KÖVIZIG-nél, majd küldünk jelentést. Ma már küldünk



A Körös Kupán szurkolóként

egy e-mailt. Jó volt az is benne, hogy játékvezetőnek, partjelzőnek az OVF-től kértünk fel embereket, hogy ők is ott legyenek, akkor ez nagyon hasznos esemény volt. Ma már, ha felmegyünk az OVF-be gyakorlatilag senkit sem ismerünk ott.

Milyen terveid vannak a nyugodt nyugdíjas évekre?

Lakásfelújítás, gyermekeim segítése, kertészkedés. Szeretünk utazni, legtávolabb 2020-ban Zanzibárban voltunk, talán ilyen messze már nem jutunk el, de sohasem lehet tudni. Most legutóbb Noszvajon voltunk 4 napot, ősszel lesz a nyugdíjas klubnak egy kecskeméti kirándulása, és még elmegyünk 4 napra Csokonyavisontára is. Rajta van a bakancslistán Szentpétervár, Rózsa nem jutott el, mikor vízügyes volt. Sokat jártunk az Adrián, Nyugat-Európában, ta-

lán kelet felé nem jártunk, kivéve persze Erdélyt. Erdély szép hely, sok helyre eljutottunk már (Medve-tó, Békás-szoros, Székelyföld, Brassó), de persze vannak, még helyek ahová szeretnénk elmenni, elsősorban Észak-Erdély területére. Engem Izland is vonz, vajon milyen lehet a sarkkör környéke, és a fehér éjszakák. Finnország, Norvégia e tájai szépek lehetnek, szeretném látni, de az amerikai földrész biztosan kimarad. Gyuláról nem akarunk elköltözni, anyukám 85 éves, ha gondozásra szorul, szeretnék mellette lenni Köröstarcsán.

Köszönöm az őszinte, nyitott interjút, jó egészséget, hosszú boldog, nyugodt nyugdíjas éveket kívánok!

Köváriné Szabó Erzsébet

A Hókai csatornaőrtelep varázsa Beszélgetés Szodorai László nyugdíjba vonuló csatornaőrrel

Szodorai László 2020. év végén több mint 30 éves csatornaőri szolgálat után nyugdíjba vonult. Hogyan emlékezik vissza életének a vízüagnél töltött mintegy négy évtizedes szakaszára, mivel foglalkozik manapság? A családról, a munkáról, a múlttól, jelenről és sok

minden egyébről beszélgettem egy jót Lacival. A régi Hókai csatornaórháznál találkoztunk, amely a Vizesfási csatornaórház 1960-as építése és átadása után a család tulajdonába került. A Békés-Vésztői útról a Határér-csatorna partján haladva először a Vizesfási

csatornaőrtelep épületei előtt haladok el, majd néhány perc múlva megérkezek a régi Hókai őrtelepre ahol Laci, mint egy jó őri szokásként az kapu előtt fogad. Kiszállva az autóból egyből megérintett a természet nyugalma. Csak a fák

Folytatás a 19. oldalon →



Szodorai László a nyugdíjba vonulása alkalmából kapott festménnyel

leveleinek susogását, a madarak énekét lehetett hallani. A régi őrházba belépve néhány évtizedet visszalépünk az időben, korabeli bútorok között kezdünk el beszélgetni. Régebbi vízügyes kollégák között köztudott, hogy egy nagy vízügyi dinasztia tagja vagy, elsőként a régi őrházról a családról kérdeznék, hogyan kötődik a családot hoz ez a régi őrtelep?

Édesapám Szodorai Kálmán három évtizedig ebben a csatornaőrjárásban teljesített szolgálatot, nyugdíjba vonulása után, 1987-től én lettem a csatornaőr, és az innen 1 km-re lévő Vizesfási őrtelepen teljesítettem szolgálatot. Édesapám előtt 1926-tól 1960-ig, nagyapám, id. Czédli József volt a Hókai csatornaőr, előbb társulati, majd 1953-tól vízügyi őrként. Azelőtt pedig már dédnagyapám, Ferenczi József is gátőr volt. A vízügynél a Szodorai és a Czédli vezetéknev sokaknak ismerős, hiszen családjukban nagyon-nagyon sokan vízügyi alkalmazásban voltunk, különböző szakterületeken. Igazi nagycsaládban nőttem fel és mondhatom nagyon boldog gyerekkorom volt itt az őrtelepen. Gyerekként is sokat kellett segíteni, dolgozni, de szívesen csináltuk, összetartó család voltunk és vagyunk most is. Nagyon jó volt felnőni itt a Határér- és Almárcsatorna partján. Heten vagyunk testvérek, és legendásan nagy az összetartás köztünk. Gyakran összejövünk, van hogy csak a test-

vérek, de van hogy az unokatestvérek és családjai is. Sajnos két bátyám a közelmúltban elhunyt.

Mit jelentett neked a pályaválasztásnál és a munkában az a tény, hogy vízügyes dinasztiából származol? Először más szakmát tanultál, mi szerettél volna lenni tulajdonképpen, és hogy lettél mégis gát- és csatornaőr?

Ahogy azt említettem a családomban a vízügyi kötődés nagyon sokat jelent. Szüleimnek természetes volt, hogy valamelyik gyermekük tovább viszi a csatornaőri hivatást. Én pedig már gyerekként is készültem, hogy folytatva a családi hagyományokat csatornaőr vagy gátőr leszek. Édesapám

sokat vadászott és akkoriban én is gyakran elkísértem. Sokat barangoltunk együtt ezen a vidéken és bennem már akkor kialakult a természet iránti vonzalom, az itteni területhez való kötődés. Azt gondolom, hogy szüleim is úgy látták akkoriban, hogy a hat fiú közül én folytatom a csatornaőri hivatást. Édesapám viszont kijelentette, hogy először valamilyen szakmát kell kitanulnom. Amikor 1967-ben az őrtelepen építették az istállót, akkor az itt dolgozó kőművesektől ellestem néhány fogást. Készítettem egy kis fándlit, kanalat és gyerekként a kis kima-radó, törött tégladarabokból falat raktam. Innen indult el a kőműves pályám, amelyet később iskolában is kitanultam. 1975-ben tehérgépkocsira is megszereztem a jogosítványt, és amikor a katonaságtól leszereltem a vízügynél helyezkedtem el, ahol egy UAZ-ra kerültem sofőrnek. Később az Állami Építőipari Vállalathoz mentem dolgozni, aztán visszakerültem a vízügyhöz, és ahogy már említettem édesapám nyugdíjba vonulása után, 1987-ben én vettem át a csatornaőri feladatokat. Én már a Vizesfási csatornaőrháznál voltam csatornaőr, amely innen mintegy 1 km-re található. Akkor a Hókai őrházat értékesítette a vízügy. Családom az őrtelepet megvásárolta, szüleim itt élték tovább a nyugdíjas éveiket.

Egy gát- és csatornaőr életében fontos szerepet töltenek be a feleségek is. Nálatok is tudom, ebben nagy szerepe volt

Folytatás a 20. oldalon →



Szodorai László édesanyja, Czédli Margit és édesapja, Szodorai Kálmán

feleségednek, Piroskának, aki mindenben segített, kivette a részét, vállalva ezt a számára addig ismeretlen életmódot. Hogyan tudtad összeegyeztetni a családot és a munkát?

Feleségemmel, Piroskával jóval csatornaóri kinevezésem előtt ismerkedtem meg és sokáig itt a szüleimnél a Hókai őrháznál laktunk. Kislányunk Editke 1989-ben, fiunk Lacika 1981-ben született. Piroska sokat segített, összetartotta a családot, vezette a háztartást, segített az őrtelep körüli munkákban. Akkoriban a gát- és csatornaőrök feleségei is vízügyi alkalmazásban voltak, így Piroska is. A gyerekek Vizesfásról jártak be Tarhosra, majd Békésre az általános iskolába, innen hordtuk őket a buszmegállóhoz. Az itteni élet szépségén túl persze voltak nehézségek is. Olyan is volt, amikor a buszt lekésték a gyerekek, így autóval vittük be őket. Vagy amikor beköszöntött a tél, leesett a nagy hó, először traktorral le kellett tolni a havat a bekötőútról, utána tudtunk kimenni. A nehézségek ellenére sok szép emlék is kötődik ehhez a vidékhez. Nem gondoltuk volna akkoriban, hogy kislányunk Editke a kis tarhosi iskolából elindulva, a békéscsabai Andrassy Gyula Gimnázium elvégzése után, az ELTE-n tanul tovább, majd a bécsi egyetemen folytatja tanulmányait. Jelenleg pedig a stockholmi egyetemen dolgozik.

Úgy ismertelek meg, hogy a gépek, traktorok, motorok is nagyon közel állnak hozzád. Amikor találkoztunk az őrtele-



Egy igazi nagycsalád - Szodorai László szüleivel és 6 testvérével

pen, mindig szereltél valamit, hol egy autó motorját, hol az MTZ kardántengelyét, hol egy szivattyút. Emlékszem, hogy a Vizesfási őrtelepen a raktártól a padlásig mindenhol szerszámok, különböző alkatrészek sorakoztak, az udvar is tele volt gépekkel és úgy látom nincs ez máshogy itt a Hókai háznál sem.

Való igaz, már az édesapám is nagyon szerette a gépeket, motorokat és valószínűleg innen örököltük ezt mi is. A fiútestvéreim közül többen is a gépészet irányában tanultak tovább. Bátyám, Kálmán szintén a KÖVIZIG-nél, az erőgépeseknél dolgozott, majd később az MBSZ-től hajósként ment nyugdíjba. Emlékszem, hogy édesapámnak már 1972-ben volt egy DUTRA traktorja, mindig csodáltuk a működését. Arra is emlékszem, hogy szüleim 1966-ban egy Moszkvicot vettek, ami nagy dolog volt akkoriban. Én 1978-ban

vettem meg az első autót, egy Trabantot. Onnan kezdve mindig volt autóm és többnyire én szereltem, karbantartottam. Minden autómhoz kötődik valami élményem, szinte mindegyik rendszámát mai napig kívülről tudom, és jónéhány autót megőriztem, megtalálhatóak itt hátul az udvaron. 6 traktor is van itt a telepen, egy-kettőt most is szerelek. Fiam, Lacika is örökölte a gépek iránti kötődést, karosszéria lakatosként végzett, motorkerékpár építő lett, igazi motorcsodákat szerel. Sajnos a fiam a csatornaóri hivatást nem viszi tovább, mert Budapesten él a családjával.

Láttam, hogy a gépeken kívül állatok is vannak szép számmal az udvaron.

Igen. 50 birka 10 bárány látja el a fűnyírást, ezenkívül 8 süldő kocát tartok még. Régen ennél is több állatot tartottunk. A gát- és csatornaőrök igazi önellátásra rendezkedtek be, állatokat tartottak és mindent megtermeltek az őrtelep körül, amire szükség volt. Nekünk is volt tehenünk, disznónk, lovunk is.

Csatornaörként egy elég nagy csatornahálózat folyamatos karbantartása, vízkormányzása tartozott feladataid közé. A több mint harminc éves szolgálat alatt hogyan változtak a feladatok az őrjárásodban?

A feladatok most is ugyanazok mint régen. Reggel korai kelés, vízállás- és csapadékjelentés, majd a ház körüli állatok ellátása. A napi teendőket a területi felügyelővel kell megbeszélni, de a szokásos rutin feladatokat, azaz a vízkormányzó

Folytatás a 21. oldalon ↗



A Hókai csatornaőrháznál

létesítmények karbantartását, a csatornák és az ezekhez kapcsolódó műtárgyak és tartozékainak karbantartását, fenntartását régen és most is hasonlóképpen, folyamatosan kell végezni. Talán a karbantartó gépek korszerűségében van némi változás.

A szobában láttam a nagy trófeákat, tudom, hogy nagy szenvedélyed a vadászat, mesélj róla, milyen eredményeket értél el e téren, és mit jelent számodra?

Korábban már említettem, hogy a vadászat szeretete a gyerekkoromban kezdődött, amikor édesapámmal jártam ezen a vidéken vadászni. 1980-ban pedig én is vizsgát tettem, azóta rendszeresen vadászok. Jelenleg a Sarkadi Vadásztársaságnál én vagyok a 2. legrégebbi vadász. Kiss Lajos szakaszmérnök úrral, egyik legjobb vadászbarátommal gyakran vadászunk ezen a környéken, de rendszeresen járunk Vasvárra is.

Gondolom sok vadászélményed is van?

Egyszer hárman mentünk egy ösvényen, amikor zajra lettünk figyelmesek, ezzel egyidőben a kökényből egy nagy vaddisznó ugrott elé, felém rontva. Körülbelül 1 méterre volt már tőlem, amikor a barátomnak sikerült lelőnie. A másik nem igazán vadászélmény, egyszer úszó nádvágózás során meglepetésemre a csatornában egy nagy szarvast találtam vízbe fulladva. A trófeáját itt őrzöm a



Egyik kedvenc elfoglaltsága a vadászat

szobában.

Visszagondolva a több mint 30 éves csatornaóri munkádra milyen eseményekre emlékszel szívesen? A munkatársak milyen szerepet játszottak az életedben?

Azt gondolom, hogy minden közvetlen kollégámmal és vízügyi dolgozóval régen és most is nagyon jó viszonyban vagyok. Mindig is segítettem egymás munkáját. Próbáltam és próbálok mindenkivel jó barátságban lenni és ahol tudok ott segíteni is. Mindig is közösségi ember voltam, mindenkivel barátságban vagyok. Korábban a közéletben is aktívan részt vettem. Tarhoson két önkormányzati választáson is indultam. Nem akartam, de felkértek és a legtöbb szavazattal kerültem 2002-ben is

a testületbe. Akkor is az emberek megsegítése a kis település szobáé, élhetőbbé tétele vezérelt.

2020. év végén nyugdíjba vonultál. Hogyan tervezed a következő éveket, mik a terveid a jövőre nézve?

Egyelőre nem unatkozom. Feleséggel beköltöztünk Tarhosra. A tarhosi házat szépen felújítottuk, de még van mit tenni. Az állatok miatt minden nap kijövök reggel. Útban kifelé a Vizesfási őrháznál mindig megállok egy kávéra. Az új őrral rendkívül jó a kapcsolatom. A feladatokat már tudja, helyismerte is megvan, ha kérdése van, segítem. Általában délután, estefelé kiülök a lesre és csak este megyek haza a tarhosi házba. Így én reggeltől estig kint töltöm a napomat Hókán. Munkával, kikapcsolódással a természetben.

Elköszönésem előtt Laci elővettette nekem a régi családi fényképalbumokat, amelyeket beszélgetésünk végén legalább egy órán át lapozgattunk és szinte minden fényképnél megállva egy-egy kis történetet hallok. A fényképek között sok-sok nagyon régi fotó is előkerül megannyi emlékekkel. Hazafelé menet Laci a tarhosi házához invitált, ahol boldogan mutatta a szépen felújított házat, és meséli az elképzeléseket, további terveket.

Jó egészséget és nagyon sok boldog, nyugdíjban töltött évet kívánok!



A fotóalbumok nézegetése közben

Személyügyi híreink

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonyt létesített:

- **Szitás Gyula** szivattyútelep-kezelő 1 munkakörben, 2021. április 1-től a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.
- **Szabó Ferenc** szivattyútelep-kezelő 1 munkakörben, 2021. május 1-től a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.
- **Pántya Sándor** szivattyútelep-kezelő 1 munkakörben, 2021. május 1-től a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.
- **Bada Sándor** szivattyútelep-kezelő 2 munkakörben, 2021. május 15-től a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.
- **Dorogi Bence** geodéziai és térinformatikai ügyintéző 1 munkakörben, 2021. június 1-től az Árvízvédelmi és Folyószabályozási Osztálynál.

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonya öregségi nyugdíjba vonulása miatt megszűnt:

- **Varga Sándornak** szivattyútelep-kezelő 1 munkakörben, 2021. június 11-én a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonya megszűnt:

- **Erdős Dánielnek** geodéziai és térinformatikai ügyintéző 1 munkakörben, 2021. április 15-én az Árvízvédelmi és Folyószabályozási Osztálynál.
- **Hidvégi Gábor Jánosnak** szivattyútelep-kezelő 2 munkakörben, 2021. május 2-án a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.

Duna napi elismerések

A Duna Nap alkalmából Láng István, az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója Gátörkard kitüntetést adott át Bak Sándor nyugalmazott igazgatónak a vízügyi ágazat érdekében végzett kimagasló, példamutató tevékenysége, életműve elismeréséül.

A gátörkard története: A gátörkard, ami egykor jelentős szerepet töltött be a gátörök munkájában, napjainkban kiemelkedő vízügyi tevékenység elismeréséül adományozható. A gátörök (régies elnevezéssel: gátrendőrök) hivatalos személynek számítottak. Akkoriban ez feljogosította őket a fegyverviselésre: egyenruhát, oldalukon rendszerint kardot viseltek. A vízügyi szolgálatban az 1853 M. típusú utászcard terjedt el, mely eredetileg az utászok számára készült. Az 1853 M. utászcard több mint fél évszázados karriert futott be, és a csapatok még az első világháborúban is nagy számban használták, de nem csak utászok, hanem egyéb csapatok is alkalmazták (az egészségügyiek, szekerészek, tüzérség). Az I. világháború kitörésekor a monarchia műszaki csapatai még mindig ezzel a típusú utászcarddal voltak felszerelve, azonban a későbbiekben a megnövekedett igény mi-

Folytatás a 23. oldalon ↩



Bak Sándor Gátörkard kitüntetést kapott Láng István főigazgatótól



A Gátörkard

att egy új egyszerűsített kivitelű utáskard legyártására volt szükség (1915 M. típus).

Láng István, az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója a Duna Nap alkalmából Főigazgatói Dicsérő Oklevelet adományozott Serfőző Attilának a Műszaki Biztonsági Szolgálat szolgálatvezetőjének és Kovács Ákosnak a Gyulai Szakmérnökség szakmérnök-helyettesének magas színvonalú munkájuk, példamutató magatartásuk elismeréséül.

A kitüntetésekhez szívből gratulálunk!



Serfőző Attila és Kovács Ákos Főigazgatói Dicsérő Oklevelet vehetett át Budapesten

VÍZ-ÜGYÜNK

15 éve történt - Rendkívüli árvízvédekezés a Hármas-Körösön



Árvízkapu 2006/04/21



Hármas-Körös fűzfászugi rámpa, 2006.04.20.

2006-ban a Körösök hegyvidéki vízgyűjtőjén a téli hónapokban jelentős mennyiségű hó halmozódott fel. A tavaszi olvadásból és csapadékból keletkezett árhullámok folyamatosan töltötték fel a Hármas-Körös és a Tisza medrét. A Körösök vízrendszerében áprilisig 21 árhullám vonult le. A dunai árvíz egyidejű tetőzése miatt a Tisza alsó szakaszán az árhullámok összetorlódtak a Maros és a Körösök árhullámaival. A március végi nagy csapadékokból keletkezett újabb árhullámok már az addigi legmagasabb vízszinteket meghaladó vízállásokat jeleztek. Április közepén az előrejelzések alapján bizonyossá vált, hogy az árhullámok sorozata a Hármas-Körös alsó szakaszán az eddig észlelt legmagasabb vízállás felett fog tetőzni. A Kormány április 18-án rendkívüli árvízvédekezést rendelt el a Hármas-Körös középső és alsó szakaszára, a rendkívüli készség egészen május 9-ig tartott.

Tekintsünk át néhány adatot, melyek jól szemléltetik az akkori helyzet komolyságát:

A Hortobágy-Berettyó árvízi helyzete a Hármas-Körös magas vízállása és az Árvízkapu tartós bezárása miatt kritikussá vált. A torkolatnál 29 egységből álló szivattyú provizórium telepítésével és üzemeltetésével kellett biztosítani az árvízzel egyidejű belvizek levezetését és az árvízi veszélyeztetettség csökkentését a főcsa-

Folytatás a 24. oldalon →

torna menti töltéseken. A töltés-megerősítési munkák keretében – az előre jelzett tetőzési értéket 50 cm biztonsággal megnövelt szintre – nyúlgát épült a Hármaskörös bal parti védvonalán, a jobb parton, és a Hortobágy-Berettyó bal partján. Öt nap alatt összesen 25 km töltésmagasítás készült el. Ezen védművek építéséhez összesen 320.000 homokzsákot és közel 5000 m³ homokot használtak fel. Az éjjel-nappal végzett, megfeszített munka eredményeként a nyúlgátak az árhullám tetőzéséig elkészültek.

A Hármaskörös árhulláma Gyománál április 19-én 909 cm-rel, Szarvason április 20-án 986 cm-rel tetőzött. A korábbi legmagasabb árvízszinteket Szarvasnál 32 cm-rel, Békésszentandrásnál 47 cm-rel, Kunszentmártonnál már 54 cm-rel haladta meg a rendkívüli árhullám. Tartósságában is rendkívüli volt ez a tetőzés, Szarvasnál 6 napig, Békésszentandrásnál 9 napig, Kunszentmártonnál 12 napig volt a vízállás a legmagasabb felett.

A tetőzést követően a figyelem az árvízi jelenségek fokozott megfi-



Hortobágy-Berettyó, 2006.04.16.

gyelésére irányult, két töltésfel-táró szakcsoport figyelte és értékelte a jelenségeket és a töltések állapotát. Több helyen is azonnali beavatkozásra volt szükség.

A védekezéshez nagy létszámú munkaerőre is szükség volt, a legnagyobb erővel – több mint 3200-an – április 19-én vettek részt az

árvízvédekezésben. Magas szintű szakmai irányítással, széleskörű összefogással és emberi helytállással eredményes volt a védekezés, hatalmas víztömeget kellett a gátak között tartani és az árvízi katasztrófát megelőzni.

Forrás: Körös-vidéki Hírlevél, 2006.

Fénykép a múltból

A Baráti Kör kiemelt feladatának tekinti a vízügyi múlt értékeinek megőrzését. A pandémia miatt személyes találkozással járó programokat, a Bodoki sírok gondozásán túl, a második negyedévben, nem szerveztünk. A honlapunkon

rövid hírekkel igyekeztünk a múlt értékeire felhívni a figyelmet az aktuális vízügyi évfordulók kapcsán.

Köszöntöttük a 30 éves múltra visszatekintő Körös-vidéki Hírlevelet. Elismerésünket fejeztük ki

alapítóinak, a mindenkori felelősöknek, szerkesztőinek, íróinak, létrehozóinak, a fotós és informatikus kollégáknak.

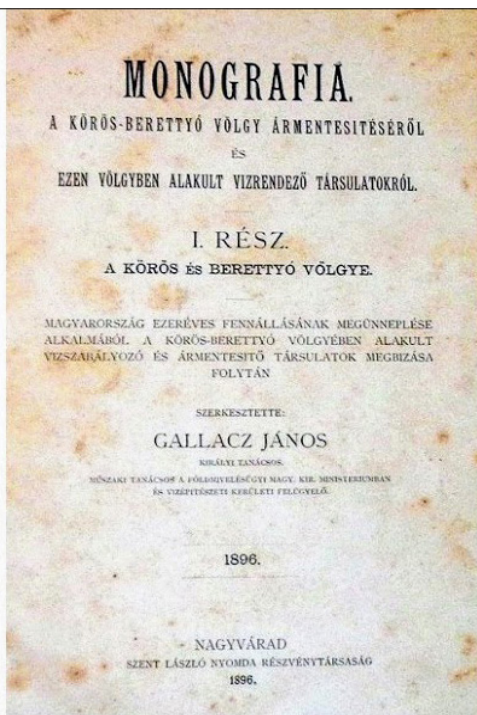
Megemlékeztünk arról, hogy 125 évvel ezelőtt, 1896 májusában jelent meg a Gallacz Monográfia a Körös-Berettyó völgy ármentesítéséről, és az ezen völgyben alakult Vízrendező Társulatokról, Magyarország ezeréves fennállásának megünneplése alkalmából. Szerkesztette Gallacz János királyi tanácsos, a Magyar Földművelésügyi Minisztériumban műszaki tanácsos és vízépítészeti kerületi felügyelő.

A Baráti Körünk, a ma Tájvízházként funkcionáló, egykori fürdőépület történetét kutatta 2011-2013-ban. A gyűjtőmunkát egy előadásban összegeztük. Mindig örömről szolgál, ha a gyűjtőmunkánk új, értékes információkkal bővül. Lampel Dezső vendéglős, az alapító Popp Alajos majd Mandorfy Gyula után 1923-ban, mint bérlet kezdte üzemeltetni a korábban évekig nem működő fürdőt, majd 1925-ben a lakórésszel együtt, fe-

Folytatás a 25. oldalon ↪



Gallacz János
/1849-1901/





Lampel Dezső - Löbl Róza

fürdő, masször, pedikűrös mesterségre. A Baráti Kör részére az ő unokája küldte meg a családi albumukból a Lampel Dezső - Löbl Róza házaspárról készült fotót.

A gátóri munka előtt tiszteltünk abból az alkalomból, hogy 150 évvel ezelőtt 1871. június 10-én született meg az a törvény, amely megteremtette és egységesítette a „gátrendőrséget”. A gátóri intézmény már a törvény meghozatala előtt is működött, voltak töltéskezelők, gátőrök, gátbírók. 2015-ben a Víz Világnapra, a gátóri munka és a gátóri elnevezés történeti áttekintéséről valamint a gátóri munkáról készítettünk összeállítást. Ezen poszterek közreadásával kívántuk felhívni a figyelmet a vízügyi munka egyik alappillére a gát- és csatornaóri feladatok jelentőségére.

Szomorúan fogadtuk és adtuk közre a hírt, hogy 2021. március 25-



én dr. Kovács Lajos végleg elment. Már nem csak a Körös-vidékről, ahol a Vízügyi Igazgatóságnál 12 éven át osztályvezetőként dolgozott, hanem az új otthonából, a németországi Essenből is. Az elmúlt évben a honlapunkon és a Hírlevélben az ő írásával emlékezünk Dr. Mosonyi Emilre, aki barátja, tanára, segítője, példaképe volt.

Baráti Körünk vezetősége május 20-án online értekezletet tartott, ahol áttekintettük és aktualizáltuk az ez évre tervezett feladatokat.

dr. Vasas Ferencné

SZÍNES

„Lájkvadászok” a Tájvízházban

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság pályázatot hirdetett „SZÁMODRA MIT JELENT A VÍZ?” címmel. Nagyon köszönjük a csoportképeket, melyek felhívásunkra érkeztek. A Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör, a KÖVIZIG Ifjúsági Klub és az igazgatóságunk munkatársai közül álló zsűrinek igen nehéz dolga volt, és a sok-sok remek kép közül mind az 1-4. osztályosok, mind az óvodások pályamunkái közül 1-1 olyat választott győztesnek, amelyek nagyon jól szemléltetik, mi mindent jelenthet számunkra a víz. Facebook oldalunk is forrt a rengeteg lájktól, mely a fotókra érkezett. Úgy döntöttünk, hogy a pályázati kiírással ellentétben, itt is díjazzuk mindkét kategóriát és a legtöbb lájkot gyűjtő iskolai osztály és óvodai csoport is nyert 1-1 db 10.000 Ft-os vásárlási utalványt.

A zsűri által odaítélt díjak:

1. kategória: Gyulai Dürer Albert Általános Iskola Bay Zoltán Általános Iskola Tagintézménye, 4.a osztály
2. kategória: GYVEO Gyulavári Óvoda, Katica csoport



Gyulai Dürer Albert Általános Iskola Bay Zoltán Általános Iskola Tagintézménye, 4.a osztály



GYVEO Gyulavári Óvoda, Katica csoport

Folytatás a 26. oldalon ↪

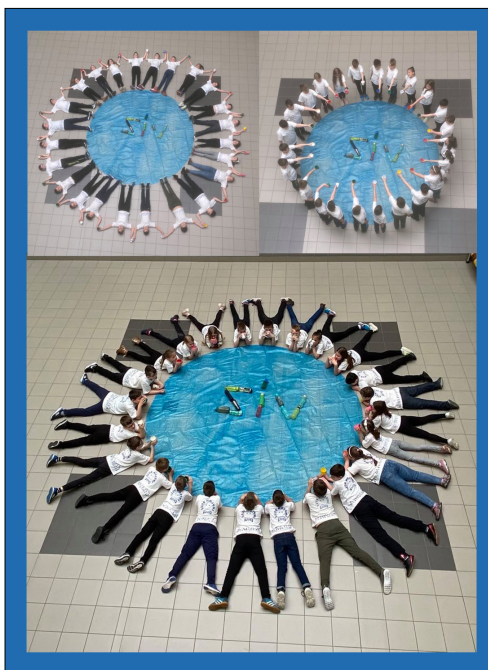
A „Lájkvadászat” nyertesei:

1. kategória: Gyulai Implom József Általános Iskola, 3.b osztály
2. kategória: Galbácskerti Óvoda – „Vízügyünk a szívügyünk” című fotója

A nyereményeket eljuttattuk a gyerekeknek.

Az Implom József Általános Iskola 3. b. osztályosai a díj átvételét összekötötték egy vízügyes szakmai nappal, mely a Tájvízházban kezdődött a nyeremény átvételével. Az ünnepélyes díjátadást és tárlatvezetést követően az osztály - pályaorientációs nap keretében - az Élővíz-csatorna mentén kísérték a Gyulai duzzasztóhoz. Szalai Sándor gátőr kollégánk érdekes előadásban mutatta be a létesítmény feladatát, kialakítását és üzemeltetését. A gyermeki érdeklődést bizonyították a folyamatosan záporozó kérdések és külön élményt jelentett, hogy a kezelőépületből is megtekinthették a duzzasztókezelési feladatok egy részét. Az akkreditált Minta-vevő Munkacsoportunk helyszíni vízminőségi mintavételi bemutatót tartott, melyet a gyermekek is kipróbálhattak és örömmel éltek a lehetőséggel. A szakmailag kötetebb programot követően jöhetett a felszabadult játék végkimerülésig.

Pozsárné Kaczkó Zita



Gyulai Implom József Általános Iskola,
3.b osztály



Galbácskerti Óvoda 2021

Vízügyünk a szívügyünk

Galbácskerti Óvoda –
„Vízügyünk a szívügyünk”



Szalai Sándor gátőr kollégánk a Gyulai duzzasztó működését mutatta be



Lájkvadászatunk nyertesei a Tájvízházban

KÉRDEZZ-FELELEK-FÜLELEK



Bagyinszki Zoltán előadása

a Gyulai Idegenforgalmi Egyesület elnöke - köszöntötte a megjelenőket, majd Bagyinszki Zoltán a kiállítás egyik életrehívója érdekes, interaktív előadásában mutatta be a gyulai nemzeti értékeket, a rendezvényen résztvevő gyerekeket is bevonva előadásába. A kiállítás június 27-ig volt nálunk.

Majd következett a Múzeumok Éjszakája június 26-án, melyet egy év kihagyással ismét megrendezhettünk. Nagyon sokrétű programmal készültünk, amelyben a szakmánk és történelmünk is sok-sok szerephez jutott.

A kiállítás állandó elemei mellett becsempésztük vízügyi szakágazati kollégáinkat is a múzeum falai közé és interaktív ismeretszerzési lehetőséget biztosítottunk régiónk vízügyi- és természeti vonatkozásairól. Például egy kicsit mindenki vízügyi lehetett és védekezhetett az árvíz ellen, megtanítottuk, hogyan kell szabályosan nyúlgátat építeni az árvíz ellen. De azt is megtudhatták a látogatók mi is az a belvíz, mely a Körös-vidéki

A járványhelyzet javulását követően - nagy örömeinkre - május 4-én újra kinyithatta kapuit a Tájvízház. Júniusban pedig már rendezvények sokaságával vártuk a látogatókat.

Június 17-én nyílt a Gyulai Idegenforgalmi Egyesület nemzeti értékekről szóló projektje keretében

megvalósuló **„Hall, lát, beszél”** című kiállítás. Nagy örömmel fogadtuk a felkérést, hiszen dr. Mosonyi Emil Emlékszobája, valamint a Tájvízház is Megyei Érték lett ez év tavaszán. Külön öröm, hogy ezen kiállítás tablói is megjelent bemutatónk, a sok-sok különleges gyulai érték mellett. A kiállítás megnyitóján Kiss József -

Folytatás a 28. oldalon →



Múzeumok Éjszakája a Tájvízházban

Vízügyi Igazgatóság működési területén nagy gondokat tud okozni, és hogyan jut segítségünkkel a folyókba. Terepasztalon mutattuk be, hogy mi is történik akkor, ha valamilyen szennyezés érkezik folyóinkon, hogyan védekezünk ellene, miként próbáljuk megakadályozni a környezetkárosítást.

Egy számunkra nagyon fontos emberrel is megismertettük látogatóinkat, bemutattuk dr. Mosonyi Emilt, a Kossuth- és Széchenyi-díjas világhírű magyar vízépítő mérnököt és emlékszobáját. A Profes-

szor, dolgozószobája berendezését ajándékozta nekünk, melyek megismertetik életútjával, munkásságával, személyiségével a látogatókat. Ebbe a különleges világba is betekintést engedtünk az este folyamán.

Vetítőtermünk ismét méhkaptár-á alakult, ahol a méhek titokzatos világába invitáltunk mindenkit. A Körös-vidék gyógynövényeivel is testközelből ismerkedhettek a látogatók, sok-sok érdekes információval és játékkal tűzdelve. Bo-

szisarkunk ismét nagyon népszerű volt, visszatérő látogatói is voltak e különleges helyszínnek.

A játékos kedvű kicsikről és nagyokról sem feledkezünk meg, Suhogás, dobogás, csillogás elnevezésű programunk segítségével játszva ismerhették meg látogatóink a Körös-vidék madarait, állatait, halait.

Az este folyamán több mint 200-an látogattak el hozzánk, köszönjük, hogy ilyen sokan megtiszteltek bennünket figyelmükkel!

Pozsárné Kaczkó Zita

TÁJVÍZHÁZI TÖRTÉNETEK - Bodoki levele Széchenyinek

Nagyméltóságú Uram!

Nem győzök eléggé hálálkodni Önnek, hogy ezen újabb – immáron angliai – tanulmányútra engemet elküldeni méltóztatott. Mődfelelt tanulságos élményeket szereztem

a „világ műhelyében”, amely tapasztalatokról rövidesen számot is adok Önnek szóban, ámde addig küldenék egy sebtében összerótt levelet az Angliában látottakról.

Külhoni útjaim közül bizton ez a legsikerültebb, annyi vívmányt és találmányt láttam a terveken túl megvalósulni, hogy ezekből egy vékányi is csodálatos változásokat okozna szerelmetes hazánk eleddig sivár technikai és ipari életében. Mr. W. T. Clark szívélyes vendéglátóként nem csupán saját építményeit – mint a Marlow vagy Hammersmith hidak – és azok terveit mutatta meg, hanem alkalmmal nyílt szemügyre venni egy világbirodalom működését biztosító megannyi apró evolúciós állomásokat is. Láthattam Edmund Cartwright gőzgép által hajtott szövőszékét manchesteri gyárak-

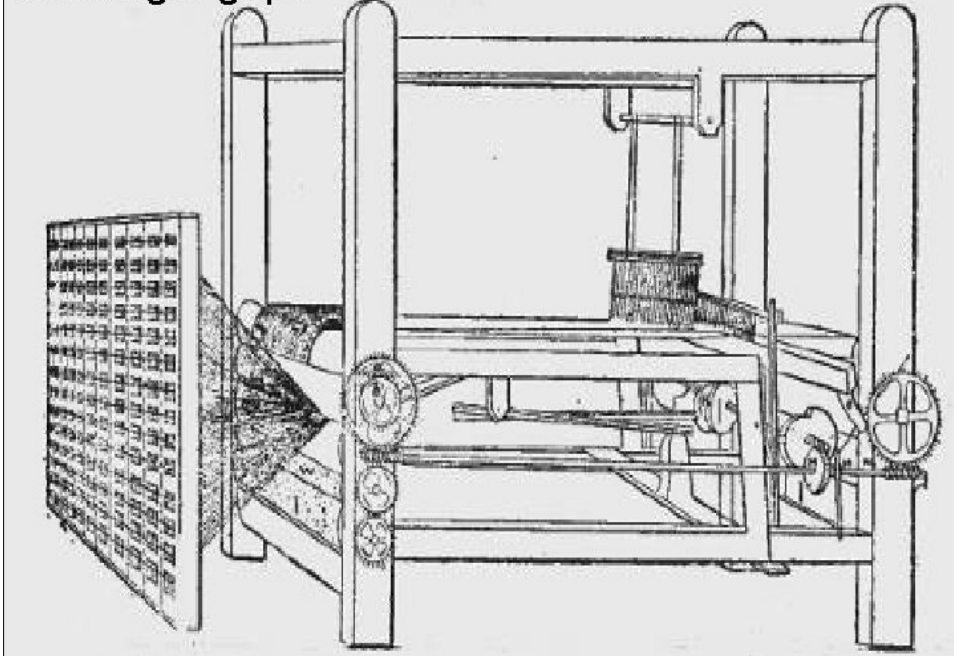
ban, és ugyanott megvizsgáltam Nagy-Britannia első mesterséges belső vízi útját, a Duke's Csatornát. Utaztam a kegyelmed által „kicsiny ördögnek” titulált vonattal Manchester és Liverpool között, ami tényleg képes mindent elszállítani, légyen akár acélgyártáshoz szükséges ércről, textilgyártáshoz elengedhetetlen gyapotról vagy merőben a munkások utaztatásáról is szó. Lábaimmel koptattam a John McAdam-féle makadámot, amely lehetővé tette a mégoly törékeny áruk biztonságos fuvarozását is, mint a szikvíz.

Mérnök mivoltomat nem bírtam megtagadni, ezért is szemlélttem meg alaposan utazásaim közepette azt a temérdek csatornát – amik Anglia testét, miként az emberét a vérerek, behálózzák – és a fölötük átívelő hídépítményeket, me-

Folytatás a 29. oldalon ↪



Cartwright gépe



lyek lehetővé teszik a közlekedés gyors mivoltát. Módom nyílt John Wilkinson egyik tanítványával is diskurálni, aki leszögezte, hogy századunk forradalmi építőanyaga az öntöttvas lesz, aminek segítségével korszerű hidakat és nagyobb épületeket lehet okszerűen megépíteni.

Sokszor a fülembe cseng az Ön egyik sokat hangoztatott ideája a „második honfoglalásról”. Bár csak a felséges császári udvar is mindenben patronálná az Ön által felterjesztett változtatásokat, újításokat, és lehetővé válna elvadult vizeink megfékezése után álladalmunk mezőgazdaságának felébresztése, az arra épülő ipar minden nagyobb városban való megteremtése!

Reményilem, mire ismét magyar földre lépek, elkészül Pest és Szolnok között a vasúti pálya és ki is próbálhatom hazafelé menet! Kis szerencsével hamarosan folytathatódná a vasútvonal le egészen városomig, Békés-Gyuláig.

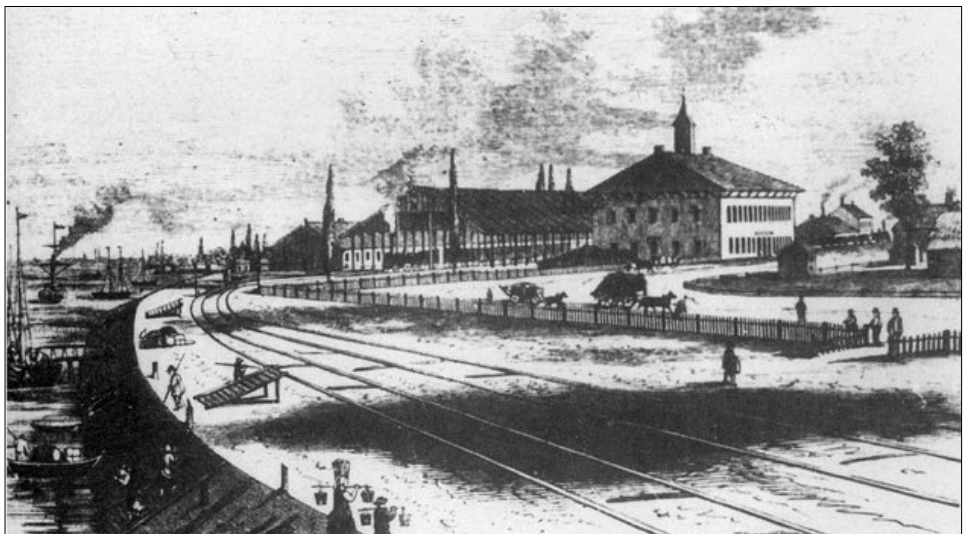
Maradok drága Uram további elkötelezett tisztelője:

Bodoki Károly

Írta: Péli Tibor István



A John McAdam féle makadámút



A Pest-Szolnok vasúti pálya

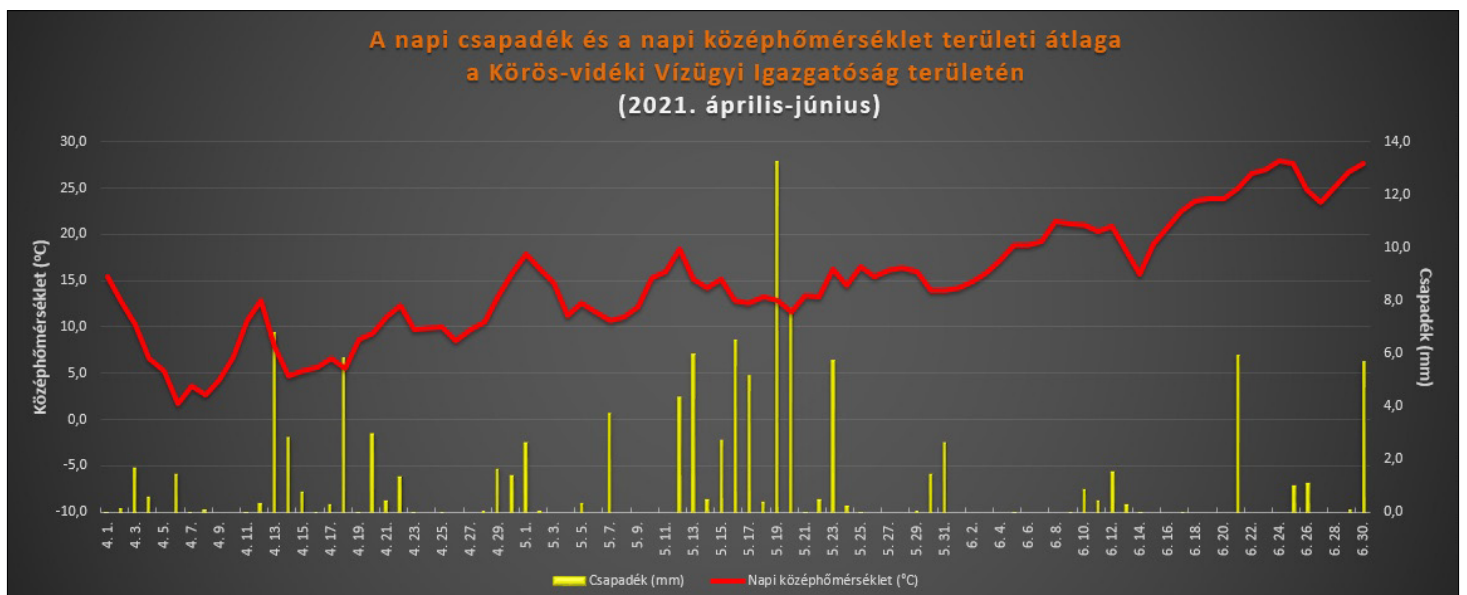
A hőmérséklet, a csapadék és a talajvíz alakulása április-június időszakban

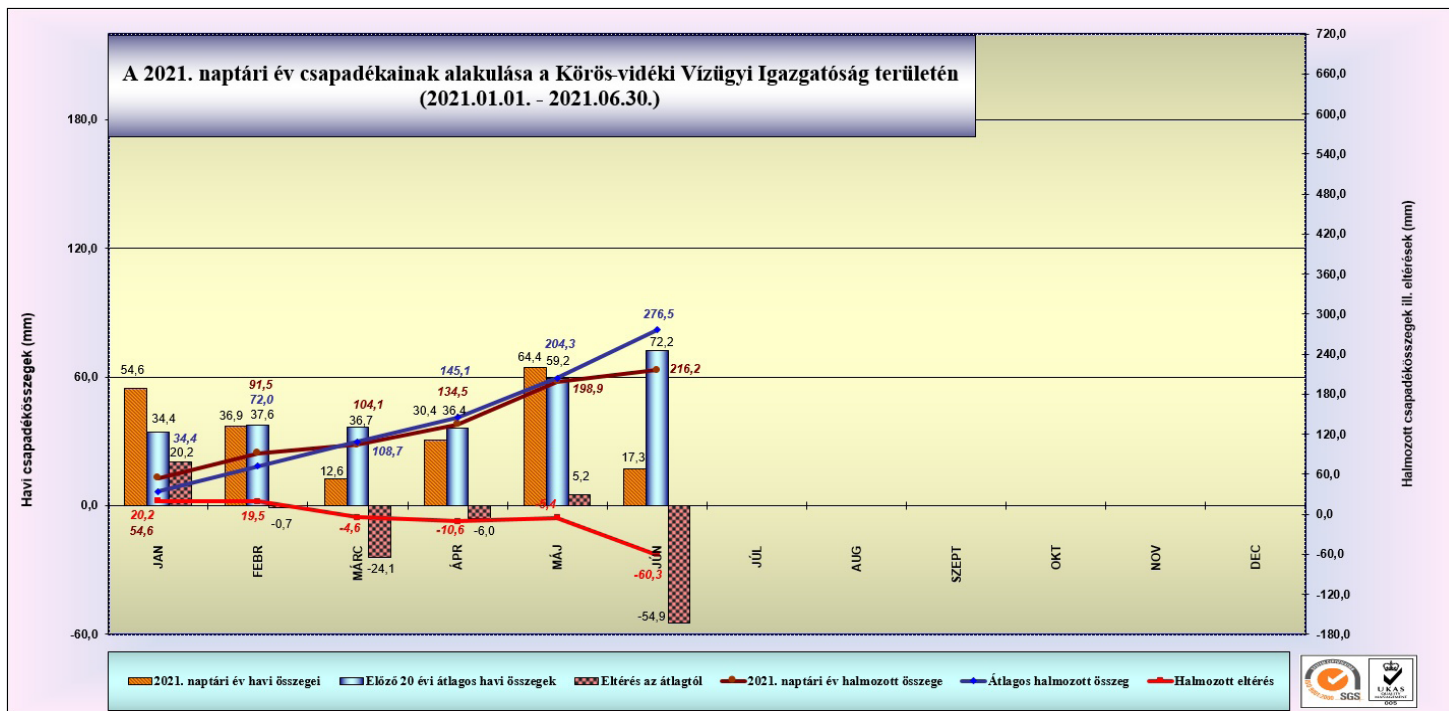
2021 második negyedéve - köszönhetően az áprilisnak és májusnak - jóval átlag alatti hőmérsékletet hozott. A tavasz döntő

részének kifejezetten hűvös időjárását a júniusi forróság szinte semennyire sem tudta kiegyenlíteni, mivel a negyedév átlag-

hőmérséklete nagyságrendekkel tért el a sokéveshez képest negatív irányban. A második ne-

Folytatás a 30. oldalon →





gyedéves ciklus átlaga mindössze 14,9 °C volt, mely a sokéves 17 °C-hoz képest jókora eltérés. Ha az átlaghőmérséklet görbéjének alakulását vizsgáljuk, akkor egyértelműen látható, hogy egy kezdeti zuhanást követően, erőteljes emelkedés kezdődött, melyet csak néhány kisebb-nagyobb eltérés szakított meg. A negyedév legmagasabb értékét - nem meglepő módon - júniusban mérték, amikor Méhkeréken 39 °C-ig kúszott fel a hőmérő higanyszála. Ugyanitt mérték a legalacsonyabb értéket is Kisörvető állomással egyetemben, mindkét helyen előfordult -5 °C-os érték is, mely áprilisban volt tapasztalható. Június folyamán a két megelőző hónaptól teljesen ellentétes légköri viszonyok uralkodtak, mely alatt a rendkívül meleg időjárás értendő. Ennek egyik bizonyítéka a hónap során megjelenő ún. hőségnapok (az állomások napi maximumai átlagolva eléri vagy meghaladják a 30 °C-ot egy adott napon), melyek 14

napon keresztül okoztak időnként elviselhetetlen meleget, és olykor okozói voltak nagyobb mértékű viharoknak, zivataroknak.

A második negyedév csapadék szempontjából változatos volt. A negyedév első felében bár egyáltalán nem okozott komolyabb csapadéktöbbletet az időjárás, egyértelműen domináltak az esős napok, de akadt időszak, amikor az igazgatóságunk területén lezuhant mennyiségek, egyesülve a határon túli területeken keletkezettekkel, árvízi helyzetet okoztak (május közepén) a Körösökön. A negyedév második felében azonban gyorsan megváltozott a helyzet, miután beköszöntött az igazi nyári idő. Több aszályvesztéses nap, sőt hét volt tapasztalható, melyet időnként csak egy-egy vihar, zivatar szakított meg. Ez utóbbi időszak pedig akkora csapadékhiányt okozott, hogy az egész negyedév átlagos csapadékmennyisége (37,3 mm) is jócskán

alatta maradt az időszakra jellemző sokéves (55,9 mm) értéknek. A napi területi átlagokat vizsgálva megállapítható, hogy május 19-e volt a legcsapadékosabb nap (13,2 mm), de az ezt megelőző egy hétben is jelentős mennyiségek keletkeztek, valamint a már említett árvízi helyzet is ekkor állt elő, habár ebben jóval nagyobb szerepe volt a határon túli csapadékhelyzetnek. Ha az állomások napi értékeit vesszük, akkor a legnagyobb csapadékmennyiség Szandazug állomáson keletkezett, ahol egy június 21-i zivatar alkalmával 55,8 mm-t mértek. A halmozott értékek alapján a negyedév (és egyben a 2021-es első félév) végeztével továbbra is Körösszakál vezet, ahol január 1. és június 30. közt 279,3 mm hullott, de szoroson követik Báté (271,5 mm), valamint Gyoma (267,9 mm) állomások is.

Kiss Kornél

Folyóink vízjárása április-június hónapokban

Egy nagyobb árhullámnak köszönhetően, a Körösök vízszintje május hónap közepén magasan állt. A májusi árvíz kialakulását egyértelműen a Fekete-Körös, Fehér-Körös és a Sebes-Körös vízgyűjtő területén május 17-18. között hirtelen nagy mennyiségben lezuhló csapadék okozta. A legtöbb csapadékot Biharfüred állomásról jelentették, ahol 24 óra leforgása

alatt 185 mm eső esett. A lehullott nagy mennyiségű csapadék hatására jelentős árhullám alakult ki a Fekete-Körösön. Belényesnél május 18-án 19.00 órakor tetőzött a folyó, mely (466 cm) 60 cm-rel haladta meg a valaha mért legnagyobb vízszintet. Az árhullám után a Körösök vize duzzasztási tartományban mozgott, folyóink vízjárását a duzzasztók üzemelése ha-

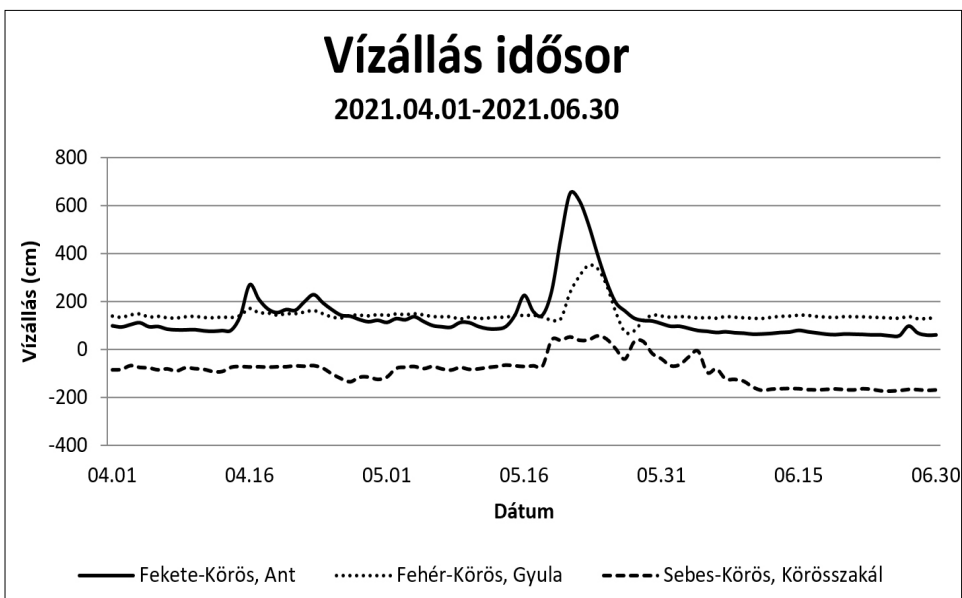
tározza meg a továbbiakban.

A határon túlról érkező vízmenyiségek jelentősen váltakoztak. A májusi árhullám vízhozam növekedést eredményezett, amely minden Körös vízen tapasztalható volt, de leginkább a Fekete-Körösön. Az ezt követő időszakban nagyobb vízhozam-ingadozást nem tapasztaltunk, ami a kevés csapa-

déknak és a duzzasztók üzemelésének köszönhető.

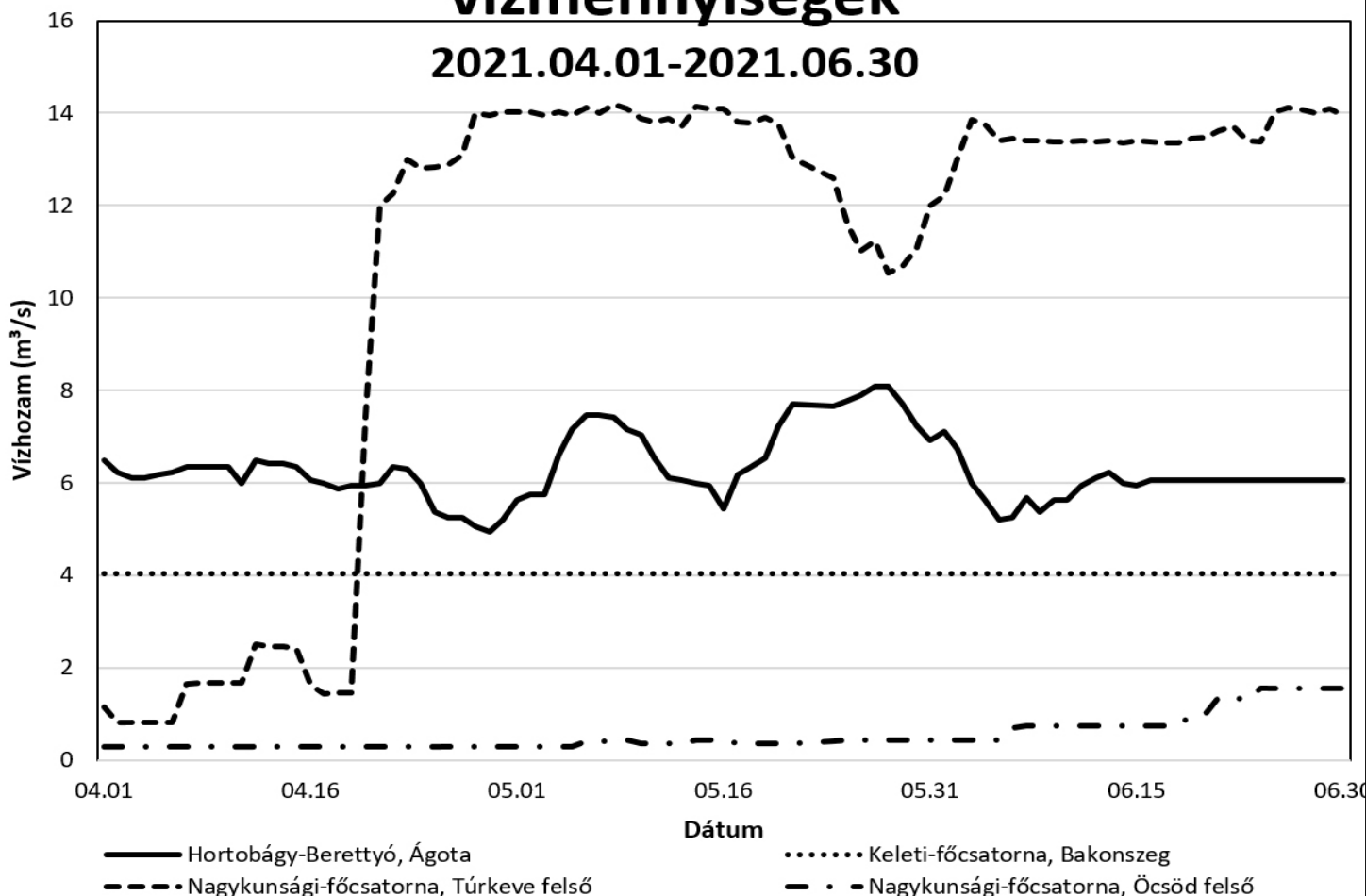
A vízkészlet növelése érdekében szakaszosan folytatódott a tiszai víz betáplálása a Körös-rendszerbe. A betáplálás a negyedévben 4 ágon keresztül történt. A Keleti-főcsatornán keresztül Bakonszegnél a Berettyóba, a Hortobágy-Berettyó-főcsatornán keresztül Ágotánál, a Nagykunsági-főcsatorna nyugati ágán Öcsödnél, és a keleti ágon Túrkevénél. A Nagykunsági-főcsatornán betáplált víz folyamatosan, de kis mennyiségben érkezett.

Kukla Zsombor



Körös rendszerbe betáplált vízmennyiségek

2021.04.01-2021.06.30



KÖRÖS-VIDÉKI

hírlevél hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével

Kiadó: **Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság.**

Felelős kiadó: **Szabó János igazgató**

Szerkesztőbizottság vezetője: **Lúczy Gergely műszaki igazgató-helyettes**

Tagjai: **Pozsárné Kaczkó Zita, Medve Vivien, Faulháber Márton, Jobbágy Zoltán**

Cím: **5700 Gyula, Városház utca 26.**

Tel.: **66/526-400***, Fax: **66/526-407**

E-mail: **kovizig@kovizig.hu, www.kovizig.hu**

Megjelenik negyedévente elektronikus formában.